

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10.-én és 25.-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudnai MOLNÁR ISTVÁN,

ministeri tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre úgy községeknek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Schmidt Sándor könyvnyomdájának, Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 3., egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. ker. Ménesi-út 45.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33.881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Ministerium 20.899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom : *Hivatalos rész:* Pályázati hirdetmény. — Pályázati hirdetmény. — *Nem-hivatalos rész:* Téli fehér tafota-alma (Képpel.) — A téli espereskörte termesztéséről. — Csemegetengeri-termesztés. — A körte vadalanysajjairól. — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — Irodalom. — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések* — *Betöltendő állások és ajánlkozások.*

HIVATALOS RÉSZ.

44083. szám.
1909.

Pályázati hirdetmény.

A Magyar Földhitelintézet a hazai gyümölcsfa termesztésének községi faiskolák útján való előmozdítása céljából a folyó évben is

- 1 darab 600 koronás,
- 2 darab 400 koronás és

18 darab 200 koronás díjat tűz ki oly tanítók jutalmazására, kik faiskolát kezelnek és a fatermesztés terén szembetűnő sikert képesek felmutatni.

Ezen díjakra pályázhat minden magyarországi faiskolát kezelő néptanító, valamint oly községi kertész is, ki a faiskola kezelésén kívül a népiskolákban a gyümölcsfatermesztést hivatászerűen tanítja és tanításának eredményeként községében és vidékén a nemes gyümölcstermelés terén látható sikert képes felmutatni.

A pályázati kérvények megbirálásánál kiváló súly lesz fektetve a), minél kevesebb és leginkább keresett gyümölcsfajta nagyban való szaporítására, b), a faiskola rendszeres kezelésére, c), a faiskola kerítésének minőségére, d), az oltás módjára, végül, e), a magas és félmagas törzsű fák helyes nevelésére.

A folyó évi díjakra a pályázati kérvények ez évi május hónap 15.-ig adandók be az illető

kir. tanfelügyelőséghez, mely azokat véleménye kíséretében közvetlenül a vezetésem alatt álló ministeriumhoz terjeszti fel és a pályázat eredményéről egyidejűleg a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minister úrhoz is jelentést tesz.

Az ekként beérkezett kérvényeket a vezetésem alatt álló ministerium által az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és az Országos Magyar Kertészeti Egyesület kebeléből összeállított bíráló-bizottság fogja tárgyalni, mely bizottság a pályázók faiskoláit, ha azt szükségesnek tartja, központi vagy vidéki állami szakközegek által meg is vizsgálathatja.

A pályázó faiskola-kezelő tanítók egy koronás bélyeggel ellátott pályázati kérvényeikben faiskolájuk vazlatos rajzát, részletes leírását, az abban található oltványok és csemeték kor, nem és faj szerinti kimutatását mellékelni tartoznak.

A bíráló-bizottság által a pályadíjban való részesítésre érdemes pályázóknak odaitélt jutalmakat a vezetésem alatt álló ministerium adományozza, elismerő oklevél kíséretében.

Kik már egyszer jutalmat nyertek, újabb jutalomra csakis két év múlva és azon esetben pályázhatnak ismét, ha kész oltványállományuk legalább kétszer akkora, mint első jutalmazásukkor volt.

Budapest, 1909. április hónap 7.-én.

M. kir. földművelésügyi minister.

35931.
VIII-2. szám.

Pályázati hirdetés.

Szőlő és borgazdasági tanfolyamok néptanítók részére.

A szőlőművelés szempontjából kiváló fontossággal bíró községekben alkalmazott néptanítók részére az e téren működő szakközegek vezetése alatt, az előző évek példájára, a folyó évben is négy hétre terjedő szőlő- és borgazdasági tanfolyamok tartását vettem tervbe.

1. A tanfolyamok célja, hogy az azokon résztvevő néptanítók a szőlő- és borgazdaság terén, különös tekintettel az elpusztult szőlők felújítására, gyakorlatilag és részben elméletileg is kiképeztessenek oly célból, hogy e szakmában a népiskolákban és a gazdasági ismétlő iskolákban a tanulóknak oktatást nyújthassanak, illetőleg az ifjú nemzedékben a szőlőművelés iránt érdeklődést ébreszteni képesek legyenek s általában az egyszerű szőlő- és borgazdasági ismeretek népszerű terjesztését a nép között előmozdítsák.

2. Ilyen tanfolyamok a folyó évben öt helyen, u. m. a bihariószegi, tapolcai, tarcali, ménesi és nagyenyedi vincellériskoláknál fognak tartatni. Az egész tanfolyam négy hétre terjed, és két részletben tartatik meg és pedig a tanfolyam első része tavasszal, április hónap 29.-étől bezárólag május hó 12.-éig, a második része ősszel a tarcali vincellériskolánál október hónap 18—30.-áig a többi helyeken pedig október hónap 7—20.-áig.

3. A tanfolyamon mind a két időszakban, tehát az egész négy héten át ugyanazon tanítók vesznek részt.

4. A tanfolyamokra csak olyan néptanítók vehetők fel, akik — tekintet nélkül arra, hogy állami, községi, vagy felekezeti iskoláknál vannak-e alkalmazva — oly hegyvidéki községben működnek, ahol a filloxera a szőlőket már megtámadta, vagy már el is pusztította s a hol a lakosság fő kereseti forrását a szőlőművelés képezi.

5. A tanfolyamokra felvett néptanítók útköltségeik s lakás és ételmezési költségeik fedezésére az egész négy heti tanfolyam tartamára egyenkint 120 kor., azaz: egyszázhusz korona általányt kapnak, mely összegnek fele a tavaszi, másik fele pedig az őszi tanfolyam első napján, szabályszerű nyugtákra a tanfolyam vezetője által fog kifizettetni.

6. A tanfolyamokra felvett néptanítók mind az elméleti oktatásban, mind a gyakorlati mun-

kákban állandóan pontosan és szorgalmasan résztvenni tartoznak, ellenkező esetben az illető néptanító a felvett általányt köteles az államkincstárnak visszafizetni, nemkülönben az is, aki a tanfolyamot annak bevégezése előtt elhagyja.

7. Azok a néptanítók, akik ezeken a tanfolyamokon résztvenni óhajtanak, egy koronás bélyeggel ellátott kérvényeiket, (amelyben életkoruk, nyelvismeretük, tényleges alkalmaztatásuk, a szőlő- és borgazdaság terén esetleg eddig történt működésük is feltüntetendő s ezen körülmény közvetlen iskolai hatóságuk által is igazolandó) *legkésőbb folyó évi április hónap 10.-éig az illetékes kir. tanfelügyelő útján, ahhoz a szőlészeti és borászati felügyelőhöz, (illetőleg vincellériskola igazgatóságához) nyújtsák be, akiknek kerületében működnek.*

Budapest, 1909. évi március hónap 29.-én.

M. kir. földművelésügyi minister.

NEM-HIVATALOS RÉSZ.

Téli fehér tafota-alma.

Weisser Winter-Taffetapfel; Taffetasblaue
(15. sz. ábrával.)

Foglalkozzunk ezúttal egy olyan régi, sokunk előtt ismert, nálunk nemesak meglehetősen elterjedt, hanem tömeges termesztésre is ajánlott almafajtaival, amely mint asztali, piaci- és gazdasági gyümölcs keresett és szívesen vásárolt nemes nálunk, hanem a külföldi piacokon is, mivel aki megszerzi, tudja, hogy jó és szép kis alma birtokába jutott. Éppen emiatt túlélt ez az ismeretlen származású alma sok olyant, amelynek világba léptét sippal-dobbal hirdették, de még sem bírta magát felszinen tartani, hanem letűnt megint az ismeretlenség homályába.

Mínthogy a Téli fehér tafotának több fajtája vagy változata ismeretes, mint az Őszi,- Késői virágzó stb. azért én is Bereczkivel ellentétben, ki egyszerűen „Fehér tafota“-nak nevezi, mint a francia leírók is, — félreértések elkerülése végett, Stoll dr. nézetéhez csatlakozva szükségesnek tartom a „téli“ jelzőt eléje tenni és e név alatt a következőkben leírni:

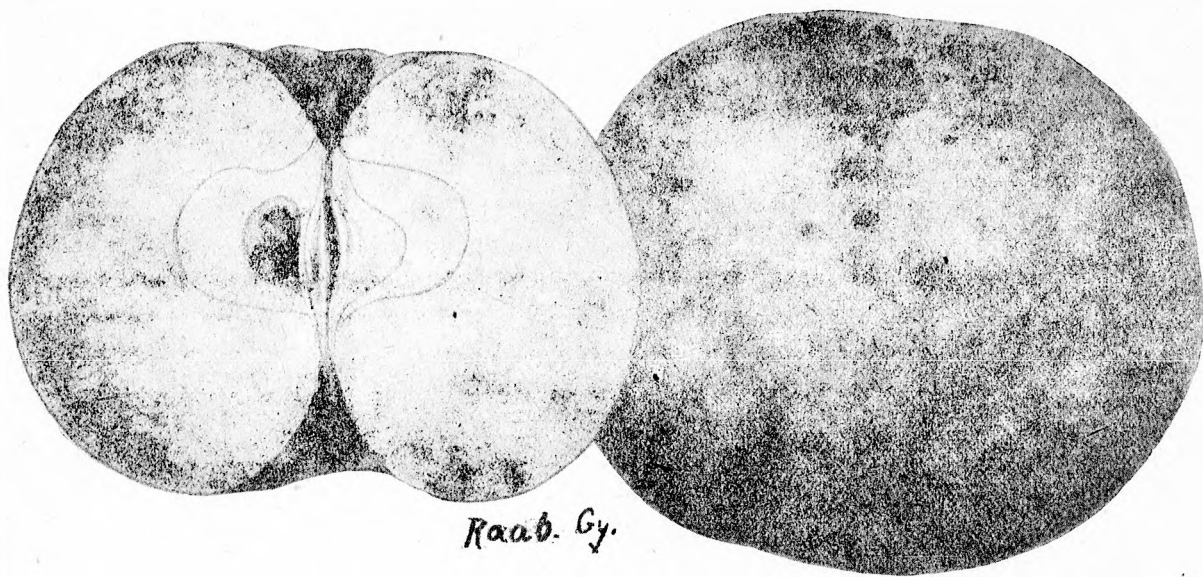
Fája. Egészséges, edzett, teljesen télálló; eléggé korán és bőven termő. Éghajlatban, fekvésben és talajban nem válogatós, amennyiben még zordabb éghajlat alatt, különböző fekvésekben és talajokban is olyan jól díszlik, hogy alig van év, amelyben teljesen meddő maradna. Alkalmos

törpe alanyra oltva bokorfának, vadalanyon ámbár magastörzsű fának is nevelhető, mert gyümölcsei a szélviharokkal elegendően dacolnak, mégis a leghatásosabban [termő] mint közepes törzsű gazdasági fa. Koronája meglehetősen szelős vagy szétterülő, de szabályosan boltozódott útmenti sorfának még sem ajánlható, mivel idősebb korában ágai lecsüngésre hajlandók. Gombabetegségek iránt kevésbé fogékony ugyan, mindazáltal a fusicladium ellen védelmet kíván, mivel nemcsak leveleit, hanem főleg gyümölcseit gyakran megfoltosítja és megrothadásra kényszeríti.

Gyümölcse. Rendesen közepes nagyságú, néha nagyobb is, kisebb is; többnyire lapos, elvértve magas gömbalakú; szélességi átmérője valamelyest a középén alul van, honnan mindkét

eleinte a héj alul áttetsző fehéres pettyecskék alakjában jelentkezik, későbbben azonban majdnem egészen eltűnik. Rozsdamáz csak a kehelyüreg falain sugaras, néha ismét szemölcsök alakjában a gyümölcs oldalain szokott jelentkezni. Husa tiszta fehér, néha a sárgásba hajló árnyalattal, tömött eleinte roppanó, később porhanyó, bőlevű édes, sajátos kellemes savanyúsággal, illattal és fűszeres ízzel emelt, mindezeket azonban túlértével elveszíti és lisztessé, ízetlenné válik, mivégből újéven túl kár tartogatni. Magháza majdnem zárttengelyű; apró rekeszeiben sötét-barna, rövid, lapos-tojásdad többnyire számos ép magvakat magában rejtő.

Érés ideje. November közepétől januárig terjed, mindazáltal hűvösebb tájakon termett és

15. ábra.

vége felé majdnem egyenlően boltozódik. Kelyhe; zárt, felfelé álló és egymásra boruló, sokáig zölden maradó törékeny osztványokkal. Kehelyürege sokáig zölden maradó, kissé rozsdamázos, gyakran szögletes, hol öklös, hol ismét lapos tányérszerű, melynek alján apró dudorok, oldalain pedig jellemzőleg öt apró ráncocska, vagy bordácska látható, amelyek a karimát egyenetlenné teszik és néha a gyümölcs oldalaira is lehuzódva, annak szabályos kerekdedségét megzavarják. Kocsánya néha csak egy hosszas dudorodásból áll, gyakrabban azonban rövid, vagy középhosszú, közepesen vastag, fás, némileg molyhos felületű. Héja sima, vékony, viaszszerűen fénylő, szálmás, vagy fehéres-sárga, napszегte oldalán gyenge, világosrózsaszínű árnyalattal bevont. Pontozata

megfelelő teletetés mellett, egész tavaszig is eltartható.

Minősége. Elsőrendű csemege-, piacos- és gazdasági almafajta, amely nemcsak nyers fogyasztásra, hanem aszalásra, bor és iz készítésre is nagyon alkalmas.

Társnevei. Fehér-tafota, Viasz-alma, Taffetiner, Taffetas, Wachsapfel, Oberländer Taffetapfel stb.

Leirói. Bereczki Gyüm. Vázl. II. 287. Oberdieck, Illust. Handb. der Obstk. I. 549. Stoll, Oest. Ung Pom. II. 3. Leroy, Dict. de pomoi. N. 837. f. és számos mások.

Észrevétel. A Téli fehér tafota almát nem szükséges nekem sem felfedeznem, sem ajánlanom, annyira ismert és általában kedvelt régi

alma ez, hogy alig van vidék hazánkban, ahol nem természetnek. Megfigyeléseim szerint, különös szépre, sőt — aránylag — nagyra fejlődik az alföldi jobb homok-talajokban, de az itt termett almák többnyire gyorsan szeretnek túl érni, miért is ezeket nagyon ajánlatos januárig értékesíteni, nemkülönben fáját a gombabetegségek ellen rendszeresen permetezni. Idősebb elsatnyult koronájú fákat pedig ajánlatos megifjítani és megtrágyázni már azért is, mivel alig van más olyan almafajta, amelyik ez iránt annyira hálálatos volna mint éppen a Téli fehér tafota, amely aztán ismét évtizedekig szépen terem.

Angyal Dezső.

A Téli espereskörte termesztéséről.

Akinek virágos, vagy rózsáskertje van, az szeretné, ha kertjében igen sok fajta virág és lehetőleg minden rózsafajta meglenne; épúgy, akinek gyümölcsöse van, szereti, hogy lehetőleg sokfajta és különösen a legujabbak, legszebbek fel legyenek nála találhatóak. Ennek az emberi természetben gyökerező és a változatosságot kívánó hajlamnak kielégítése mindaddig nemcsak megengedett, hanem hasznos is, ameddig csak az egyéni kedvtelés kielégítéséről van szó. Akinek elég pénze van, hogy minden évben ujdonságokat szerezhessen be és aki nem akar arra törekedni, hogy a kertjébe befektetett tőke és fáradság neki anyagi hasznot hajtson és amellet el van készülve rá, hogy az ekkép beszerzett 100 fajta közül legalább kilencven hasznavehetetlennek fog bizonyulni: ám rendezze be kertjét a tarka változatosság szerint mindaddig, míg a sok csalódás és boszankodás ki nem jőzanítja és kézzelfoghatólag meg nem mutatja neki, hogy eljárása helytelen. A földművelésügyi ministerium már régen törekszik a gyümölcsstermesztő gazdákkal megértetni, hogy okszerű gyümölcsstermesztés csak a fajták kellő megválasztása és lehetőleg minden vidéknek megfelelő kevés fajtának termesztése mellett lehetséges. E célból minden megyében kijelöltette az ott legjobban termesztendő gyümölcsfajtákat, nevezetesen azokat, amelyeknek nagybani termesztése ajánlatos. Persze igen sokszor süket fülekre talál a jó tanács és a fajták megválasztása még távolról sem felel meg az okszerű gyümölcsstermesztés igényeinek. Mójában lenne az államnak itt kellő rendszabályok által erélyesebben odahatni, hogy az egész országban lehetőleg kevés fajtájú gyümölcs termesztessék nagyban. Azokat,

akik az országos gyümölcsészeti ministeri biztos által megjelölt fajtákat termesztik, bizonyos előnyökben kellene részesíteni és más fajták beszerzését lehetőleg megnehezíteni. Hogy erélyes és céltudatos eljárás mily eredményeket tud létrehozni, azt mutatja a volt magyar határvidék területe, ahol Orsovától Pancsováig az almafajták közül majdnem egyedül csak az úgynevezett Nemes masánszki almával találkozunk, amely körülmény az almával való kereskedést e vidéken a termesztők és a kereskedők előnyére nagyon megkönnyíti. A gyümölcs fajtákat nem megyék szerint kellene osztályozni, mert hisz a megyék határai nem azonosak az egy-egy fajtára előnyös viszonyok határaival, hanem az egész országot kevés számú pl. 3 zónára kellene osztani és minden zónára minden gyümöcsnemből a nedvességi és talajviszonyok felemlítése mellett 3 legfeljebb 4 fajta gyümölcsöt termesztésre kijelölni.

Az első zónába lennének sorolandók azok a vidékek, ahol a szőlő jól megterem, a másodikba azok a vidékek, ahol a rozs tenyészik, végre azok, ahol csak zab, vagy az sem terem. Ez utolsó zóna a gyümölcserértékesítés szempontjából mellőzhető, mert az ilyen vidéken termett gyümölcs előnyösen csak ipari célokra lesz használható. Ha a két első zóna mindegyikére aszerint, amint a talaj televényes vagy köves, nyirkos vagy száraz, két-két fajta gyümölcs jelöltetik meg a nagyban való termesztésre, úgy hazánkban is almával és körtével egységes kereskedés és kivitel könnyen szervezhető.

A nagyban való termesztés szempontjából első sorban figyelembe veendőek azok a fajták, amelyeknek példányai erőteljesek, különös gondozást nem igényelnek és úgy a kártevő rovarokkal, valamint a különféle betegségekkel és penész gombákkal szemben kellő ellenállási képességgel bírnak és e mellett rendszerint bőven teremnek. Különösen az ellenállási képesség fontos, mert aki gyümölcs termesztéssel hosszabb időn át foglalkozik és az egyes fák fejlődési viszonyait éber figyelemmel kíséri, az tapasztalatból tudja, hogy két egymás mellett álló fa közül az egyiknek a gyümölcse sokkal nagyobb arányban férgesedik, mint a másiké pl. a Nemes kolmár szeret férgesedni, a Krasszán-bergamot pedig nem és hogy az egyik gyümölcsfa rendkívül sokat szenved a Fusicladiumtól, holott a mellette levő másik fán ez a betegség nem jelentkezik stb. A nagyban való gyümölcsstermesztésnél olyan fajták amelyek úgyszólván egyedenként külön gondozást igényelnek és minden fa évenként többször rész-

letesen megvizsgálendő lehetőleg mellőzendők. Azonban éppen ezek a kényes fajták azok, amelyek a legnemesebb gyümölcsöt szolgáltatják és így a termesztőnek a legnagyobb hasznot hajthatják. Itt mindenekelőtt felmerül a kérdés, vajon ezeknek a legnemesebb de legkényesebb gyümölcsfajtáknak termesztése ajánlatos-e vagy nem? Nemrég olvastam egy napilapban a gyümölcsstermesztésről szóló cikkelyt, amelynek szerzője komolyan állította és vitatta, hogy szorítokozunk mi csak a hazánkban kipróbált úgyszólván benszülött gyümölcsfajták termesztésére; példának, ha jól emlékszem a Ponyik és a Batul alma volt felemlítve — és ne törekedjünk holmi francia fajták, a Téli fehér kálvil alma vagy Téli esperes körte termesztése felé, mert ezek a mi éghajlatunk alatt és talajunkban idegenek és művelésükkel eredményt nem lehet elérni. Igaza van a cikkírónak, hogy csak a hazánkban kipróbált és kevés számú gyümölcsfajtákat kell nagyban termesztetni, mert csak így leszünk képesek szokványoszerű árut waggon számra termelni és exportálni, de ebből még nem következik, hogy egyáltalán ne foglalkozzunk azon legnemesebb gyümölcs termesztésével melyet nem métermázsa szerint, hanem darabonként vesznek meg, amikor a termelő kisebb mennyiség produkálása mellett is nemcsak jelentékeny költségei és fáradozásainak megtérítését, hanem aránylag elég nagy hasznot is elérhet.

Ezen legnemesebb gyümölcsök termesztésénél is szem előtt kell tartani, amit fentebb a nagyban való termelésnél mint első feltételt felállítottunk, hogy t. i. csak egy, legfeljebb kétféle fajtát termeljen mindenki, de ez aztán minden tekintetben kitűnő fajlegyen. Ilyen a körték között elsősorban a Téli esperes körte melyet a földművelési kormány is termesztésre első helyen ajánl

Ennek termesztéséről akarok a következőkben saját tapasztalataim alapján néhány megjegyzést tenni, melyekből az érdeklődők láthatják, kik foglalkozzanak ezen körtefaj termesztésével minő viszonyok között és mily feltételek mellett várható kellő eredmény és haszon.

(Folytatjuk.)

Németh Péter.

Csemegetengeri-termesztés.

Zöldségtermesztő-telepeken föltétlenül kell a sok és különböző zöldséggel kapcsolatosan asztali-tengeri termesztésével is foglalkoznunk, hogy vevőközönségünknek igényeit kielégíthessük, bizalmát megnyerjük és megtartsuk.

Ma már nagyon sok jó asztali-tengeri van; mondhatni, nehéz közöttük a választás. — Épen ezért szükséges tudnunk az egyes fajták abbéli tulajdonságait, hogy mikor piacképesek azok? Nem jól választván meg a fajtákat, abba a kellemetlen helyzetbe kerülhetünk, hogy valamennyi egyszerre fejlődött ki használhatóvá.

Én az újabban bevezetett amerikai asztali-fajtákat termesztém; közülök először törhető a *Crosbey-korai édes*, utánna *Dreer féle First of All* és ezután a *Corny-Corn* fajta. — Ez a három fajta nevezhető a legkorábbinak. Ezek után a *Stowel-féle örökzöld* és a *Schakers's Early*. A legkésőbbi, amely jóformán az első derékig törhető: a *Mammuth*, óriási csövé, nagy szemű, igen édes fajta. — Mint különlegesség, a *Black Mexican* (kékes-fekete színű) is termesztethető, mert igen sokszor keresik a piacon, sőt van, aki csak ezt veszi.

Igen jó eredményt értem el művelés-módommal. E szerint ősszel mélyen és hantosan fölszántandó a terület, tél folyamán istállótrágyát hordva reá; tavasszal ismét fölszántandó a terület, mélyen, de keveset fogatva az ekével. — Istállótrágya hiányában tavasszal szántás, illetve vetés előtt két héttel, két (2) mázsa 18% szuperfoszfát szórandó el kat, holdanként. — A szuperfoszfátot vagy alászántjuk vagy befogasoljuk.

Az idő melegebbre fordultával a vetéshez látunk. — Nagyobb termesztésről lévén szó, lehetőleg minden munkát ló-, illetve állati-erővel végeztessünk, a termesztési költségeket nagyon apaszthatjuk ez által.

A területet hosszában és keresztben sorjelzővel bevonalozzuk, 70 cm. sortávolságot véve. A két vonal keresztezési pontján lesz a fészkek, amelyet a vető gyerek vagy lány kurtanyelű kis kapával vagy kézzel készít; bele lökvén 2–3 szem tengerit, lábával kissé megnyomja a fészkek földjét. — Lehetne ugyan geppel is vetni, de drága lévén a vetőmag, inkább kézzel vetjük.

Kikelés után, mielőtt látni a sorokat, kapálunk, még pedig lóerővel; igen alkalmas erre a 8 sz. Planet Junior lókapu, amelylyel gyors és jó munkát végezhetünk.

Ha a föld gazosodik, ismét lókapával megkapálendő a terület, most azonban miután ritkítani is kell, kézi kapásokat is alkalmazunk a lókapu után, hogy a tő körül esetleg megmaradt gatz is kivágják.

A töltögetés volna még hátra és ez az utolsó munka. — Ezen munkánál figyelembe veendő a terület letési viszonya is, az esetleges öntözésre való tekintettel. Ezt a munkát szintén lókapával és jól lehet végezni a töltögető test

helyes beállításával. — Aszályos idő beálltával öntözni kell és nem szabad e kijelentéstől megijedni, mert elvégre is minden rendes bolgárszerű kert úgy van berendezve, hogy annak minden része, talpalatnyi földje, öntözhető, illetve eláraszt-ható. — Víz a tengeri közbe a töltőgető-kapa után könnyen lehet vezetni; hogy a föld jól beázzék, szükséges, különösen erősebb lejtésnél, az öntözéskor használatos félhold-alakú kapával a vizet a barázdában kissé felfogni, így a víz a tengeri tövéig hatol. Ilyen öntözés után, midőn a föld szikkadni kezd, ismét fölkaroljuk lókapával a barázdákat, ami által a cserepesedést meg-gátolhatjuk. — A lókapára ennél a munkánál csak a hátsó háromszög-alakú kapaként szerel-jük föl. —

A tejes tengeri jó minőségét és kellemes ízét elveszti, ha a letörés után 1—2 nap mulva főzik csak meg; éppen ezért a természetnek ajánlatos, mert véle a saját érdekét biztosítja, ha csak friss törésű tengerivel áll ki a piacra.

Öntözésre berendezett kertben még ajánl-hatók az úgynevezett ismételt vetések; én azon-ban őszintén azt ajánlhatom kertgazdatársaimnak, hogy válogassák össze a fajtákat úgy, hogy egész idény alatt legyen törhető asztali-tengerijük, de egyszerre vessék el az összes asztali-tengeri faj-tákat. — Azért merem ezt ajánlani, mert a későbbi vetések a legtöbb esetben nem tudnak fejlődni, csövet hozni a forróság miatt, még ha öntözik is. —

Magnak valóra is nagy figyelmet kell for-dítanunk. A korai fajtáknak első kötéseit kell meghagyni érni, a késői fajtáknak meg a második-harmadik csövet, mert ez által fokozódik a korai, illetve késői kötése tengeri-fajtáinknak.

A tengeri beérése és letörése után a szár levágva és kévébe kötve kúpokba rakandó. Rideg marha takarmányozására avagy szececskává vágva egy bizonyos mennyiségű erőtakarmány hozzá-adásával tejelő tehének etetésére igen alkalmas.

A földben maradt szárrész szántás alkalmá-val kiszedhető és hajtatók fütésére használható.

(Gurahonc.)

Csorba István
zöldségtermesztő.

A körte vadalanfajtáiról.

A m. kir. földművelési miniszter 1907. évi 19. sz. kiadványában, a Molnár István-féle „Fatenyésztés“ 6. kiadásában olvashatjuk, hogy a körtefa a talaj tekintetében a legkényesebb és legválogatosabb. Nemcsak hogy a sivár homokot nem kedveli, hanem az igen kötött agyagos és főleg meszes talajban, valamint a sárga lósztalaj-ban sem ér hosszú kort és hamar sárgaságba esik. Ez kétségek nélkül igaz, mert hiszen alig van gyümölcsfa, amely olyan gyakran szenvedne sár-gaságban, mint a körtefa és ha a baj oka után kutatunk, csakhamar be kell látnunk, hogy a betegség igen sokszor a túlságos nagy mésztar-

talmu és igen kötött talajra vezethető vissza. Tudnunk kell ugyanis, hogy a sárga lósz — bár ez máskülönben nagyon jó talaj — nagyfokú mésztartalommal bír és azért szintén sárgaságot okozhat.

A talaj okozta betegséggel szemben két-féleképpen védekezhetünk. Vagy a talajt műveljük és megváltoztatjuk úgy, hogy a fa gyökerei egészségesebben fejlődhessenek benne; vagy pedig a talajba csak olyan fajtákat ültetünk, amelyek arra éppen megfelelnek. A legtöbb eset-ben ezt az utóbbi módszert kell elfogadnunk. A körtefáról lévén szó, kimondhatjuk, hogy leg-helyesebb lesz, ha körtefáinkat mindenkor csak olyan alanyra oltjuk, amely alany az illető talaj-nak legjobban megfelel.

Az alany megválasztásánál tudvalevőleg arra is tekintettel kell lenni, hogy milyen magasságú fát akarunk nevelni. Törpe körtefát leginkább birsre, magas körtefát vadkörte-alanyra szoktak oltani. De azonkívül talán jó volna arra is tekin-tettel lenni, hogy milyen talajról és milyen kli-máról van szó. Igaz ugyan, hogy ezeket a ténye-zőket eddig sem hanyagolták el és pl. hideg, nyirkos talajba törpe körte alá nem birsre, hanem galagonyát ajánlanak. Mindazonáltal azt hiszem, hogy a kérdés fokozott figyelmet érdemelne, behatóbb tanulmányra és mindenekelőtt gyakor-lati alapon történő kísérletezésre szorul. Meg vagyok róla győződve, hogy ilyen úton-módon Magyarország különböző vidékeire és különféle talaj-nemeire kiválóan alkalmas alanyfajtákat sikerülne megállapítani és egyebek között a körte sárgasága ellen is sokat lehetne tenni, ha a különböző alanyfajták sajátosságairól kísérletileg megállapí-tott adatok általánosan rendelkezésünkre.

Hogy bizonyos esetekben a birs helyett a galagonyát ajánlják inkább, azt már szóba hoz-tam. Itt a galagonyára vonatkozólag azonban még a következőket lehet megjegyezni. A ker-tészeti árjegyzékekben leginkább csak a *Crataegus oxyacantha* meg ennek kerti fajtái említettnek meg. Amde Magyarországon, még pedig épen gyümölcsstermesztő vidékeken, más galagonya-fajok is fordulnak elő vadon. Az Alföldön, az alföldszéli száraz hegyeken, valamint Erdély szárazabb jellegű vidékein, úgyszintén a Dunán-túl dombvidéken is a *Crataegus monogyna* (egy-magú vagy egybibés galagonya) van elterjedve. Ez a faj az alföldi száraz nyarat kitűnően elbirja viselni, még pedig a legszárazabb homo-kon is üdén zöldel. Az alföldszéli és a bala-tonvidéki száraz hegyeken is igen otthonos és forró nyár közepén is zöldel, amikor a rétek és lege-lők növényzete egészen elhervad. Még pedig minél meszesebb a talaj, annál gyakoribb ez a gala-gonya, úgy, hogy a meszes talaj legkevésbé sem árt meg neki és még a málló dolomiton sem esik sárgaságba.

A *Crataegus oxyacantha* (cseregalagonya) Közép-Magyarországon szintén előfordul, de csak üdőbb talajon és hűvösebb fekvésű völgyekben,

árnyasabb helyeken, ahol a fű nyárára nem fakul meg és a talaj egyhamar ki nem szárad.

Magyarország délibb megyéiben az ötbibés galagonya (*Crataegus pentagyna*) is előfordul. Igen szép növésű cserje és mészköves talajon otthonos. A Dunaszigeteken a fekete galagonya (*Crataegus nigra*) sem ritka.

Mindezek közül talán a *Crataegus monogyna*-val és a *Crataegus pentagyna*-val volna érdemes kísérletezni ott, ahol a nyári aszály miatt szenvednek a gyümölcsfák, valamint ott is, ahol a talaj mésztartalma miatt a körtefa sárgaságba szokott esni. Ugyiszintén a szárazabb, soványabb alföldi homokon is érdemes volna előbbi fajjal kísérletezni.

A félig törpe körtefákat leginkább a császárkörte csemetéire oltják, a magas növésűeket pedig vadkörte, vackorra. Amde a vadkörte sem teljesen egyforma. Legalább is két fajváltozatát jól meg lehet különböztetni. Külföldön, nevezetesen Németországban, „*Pirus communis* var. *Achras*“ van elterjedve, amely lehetőleg üde talajt és üde, nyáron nem túlságosan száraz klímát kíván. Hogyha külföldről hozatják a vad alanyokat vagy pedig vadkörte oltott körtefákat, könnyen megeshetik, hogy csupán az *Achras* nevű fajváltozat áll rendelkezésünkre. Mi sem természetesebb, hogy a száraz alföldszéli mészköves hegyeinken ezek a körtefák könnyen sárgulnak. A mi száraz klímánknak és száraz talajunknak sokkal jobban megfelel a „*Pirus communis* var. *Piraster*“ nevű változat. Ez lösztalajban, márgán, mészköves helyen vagy mélyre terjedő agyagon egyaránt szépen zöldel.

A fentemlített galagonyafajok a hazai irodalomban (pl. Fekete—Mágoesy—Dietz Erdészeti Növénytanában) részletesen ismertetve vannak. Amde a két *Pirus*-változatról kevesebb részletes adatunk van és azért itt még a következőket jegyzem meg.

A *Pirus communis* var. *Piraster* kifejlett levele és gyümölcse révén jól meghatározható. Ami először is levelét illeti, az a másik fajváltozat és a legtöbb kultivált körtefaj levelétől annyira eltér, hogy aki nem ismeri, azt sem tudja, hogy körtefalevéllel van dolga, ha először pillantja meg. A meddő hajtásokon a levél jóval szélesebb és rövidebb, mint a többi körtefa levele. Rendszerint kerek vagy kerülékes, nem pedig tojásdadalakú és sohasem hosszúkás; nem ritkán szélesebb, mint amilyen hosszú. Többnyire 40—45 mm. hosszú és 35—45 mm. széles, de 50×35 és mellette 42×45 mm. méretű levél is akad, ahol a kereszt előtti szám a levéllemez hosszát, az utána álló szám a lemez szélességét jelzi. Csúcsán kihegyezett, élén tompán vagy hegyesen fogas. Megjegyzendő még, hogy a levél nyele rendszeren akkora hosszúságú, mint a lemez, sőt gyakran valamivel hosszabb is és csak kivételesen rövidebb. Így pl. találkozik levél, amelynek nyele 65 mm. és lemeze csak 48 mm. hosszú. A termő hajtások levél-

lemeze rendszeren keskenyebb és ez esetben nyele is aránylag rövid; így pl. termőhajtáson 35×25 vagy 30×16 mm. méretű levél az átlagos rendszer szabály. Virágzás idején a levelek még fejletlenek és szőrösek, később kopaszok.

A gyümölcse, a vadkörte, a rendszeres körte alaktól eltérően igen rövid és széles, úgy, hogy szélességi mérete nagyobb, mint hossza. Így pl. gyakran találunk 22 vagy 24 mm. hosszú és 30 vagy 28 mm. széles körtét. A vadkörte ízéről a külföldi irodalom azt mondja, hogy élvezhetetlen; ez teljesen állhat a másik fajváltozatra, de nem a miénk, mert a *Piraster*-körte késő ősszel határozottan édes, cukornedvet tartalmaz és nem valami finom, de elvégre mégis élvezhető.

A *Pirus communis* var. *Achras* levele mindig kisebb, még pedig a meddő hajtáson is. Nincs „kihegyezve“, hanem hosszúra nyúló egyenes hegye van és fogazata finomabb. Nyele mindig rövidebb a lemeznél. Aránylag széles; levél méretei pl. 45×30 mm., hosszabb levélé 55×28 mm. Az irodalom szerint a *Piraster* levele rendszeren kopasz és válla félig-meddig szívalakú, az *Achras*-é pedig szőrösebb és a válla lekerekített. Amde magyar és sziléziai példányokon meggyőződtem arról, hogy ez a két jellemvonás kevésbé állandó és nem fontos.

Az *Achras* gyümölcsét „körtealakúnak“, tehát hosszúkásnak mondják. Magam azt tapasztaltam, hogy ennek a fajváltozatnak a gyümölcse teljesen gömbalakú is lehet és a főkülönbség a másikkal szemben csak az, hogy sohasem szélesebb, mint hosszú. Teljesen élvezhetetlennek mondják.

A leírás alapján könnyű lesz ráismerni a két változatra és a mi fő, könnyű lesz a *Piraster*-t megkülönböztetni a másiktól. A *Piraster* vadon terem Magyarországon tölgyövében, tölgyesek szélén. Így pl. a főváros legközelebbi környékén is, igen bőven a hűvösvölgyi „állatkert“ és a kecskehegy között, főleg a kecskehegy lábán, legelt területen. Itt minden ősszel bőven szedhetjük termését és magvaiból fajazonos és fajtisza csemetéket nevelhetünk kísérletezés céljából.

Szegedi.

Közhasznú kérdések és feleletek.

8. Kérdés Községünkben évek óta a hernyóirtás szigorú pontossággal végrehajtatik. A birtokosság, a bírságtól való félelmében neki megy fának s az ezen célra készített ollóval minden hernyófészkes galyat lenyes. Ezen eljárásnak szomorú következménye, hogy a fának évek multával csak vastagabb ágai maradnak meg s nem lévén azokon termőrügyes galy, a fák leveletlenek és terméketlenek lesznek. A különben is a gyümölcsfatermesztés iránt nem nagy előszeretettel tanúsító tulajdonosokat ez annyira elkésériti, hogy némelyek kezdik fáikat kivágni. E végből kérdelem: miként lehetne a hernyóirtást célszerűbben végezni? Ha permetezővel fecsen-

deznénk meg fáinkat: célra vezető lenne-e az eljárás? Ha igen: a Farkas-féle kecskeméti *hernyóirtó, avagy a thanaton* vagy ezeknél melyik jobb szer volna használható?

Pata.

Sz. S.

8. Felelet. Hernyóirtás. Ha megfigyelték azokat a hernyófészkeket, amelyeket ollóval szednek le, úgy azt láthatták, hogy az ősszel magukat pókhálószerű szövedékbe beburkolt hernyók: az esőt, havat, ónos-esőt, jeget és hideget vígan tűrik, mert hozzájuk ezek be nem férközhetnek. Ebből aztán önmaguktól is reájöttek volna arra, hogy ezeket semmiféle folyadékkal el nem pusztíthatják, ha meg azt várják meg, hogy téli fészükből kibújva elszéledjenek a fákon, akkor meg — eltekintve, hogy kárt tettek — annyi folyadékra volna szükség, hogy az egy évi permetező anyagra, két évi termésnek is felmenne az ára. Erről tehát tegyenek le. Még némileg olcsóbb és sikeresebb volna a magkereskedésekben kapható hernyózó lámpa, de tökéletes és olcsó irtást ezzel sem lehet végezni. Nem marad tehát más hátra, mint a hernyófészkek és a gyapjas lepke petéinek továbbra is gondos leszedése; de természetesen nem olyan barbár módon, mint eddig. Használjanak létrákát és amit lehet szedjenek le kézzel, mert aki tert mést akar, annak nem szabad a fáradságot sajnálni és szeretettel kell fáit ápolni. Aki erre nem hajlandó, az meg tényleg jobban teszi, ha fáit kivágja. A jövőben pedig magas törzsű fák helyett ültessenek közepes törzsűeket, mert ezekről könnyebben leszedhetik a hernyókat és a gombabetegségek, a férgek és egyéb nyavalyák ellen is könnyebben védekezhetnek. Különben pedig, ha nem volnának meg az áll. rovar-tani állomás kiadványai, tessék egy levelező lapon ezeket kérni, díjtalanul megküldik a tanítóknak és lelkészeknek. Az állomás Budapest, II., Debrői-út 2. szám alatt van. A.

9. Kérdés. Miképpen megy végbe a faszénnel való bortisztítás, vagy szagtalanítás? Porrá kell-e törni a faszenet és úgy önteni a hordóba és összekavarni, vagy miként?

Mezőtúr.

K. L.

9. Felelet. Bortisztítás szénnel. A faszénnek az a tulajdonsága van, hogy a szagos gázokat és gőzöket (folyadékokat) jelentékeny mennyiségben képes magába venni: elnyelni és visszatartani. Ezért szokás azt egyebek közt a gyári szesz-tisztítására is alkalmazni. — Az állati szénnek pedig (csontszénnek, vérszénnek stb.) főképpen színes anyagokat visszatartó képessége van, amelynél fogva azt pl. a cukorgyárakban a cukorszörpnek (besűrített répalének) a szintelenítésére is alkalmazzák. Ezek a tulajdonságok jobban nyilvánulnak akkor, ha az érintkezés a tisztítandó folyadék és a szén között bensőbb; amiből az is következik, hogy nem ajánlatos durva, darabos állapotban alkalmazni ily célból a szenet, noha

mindezek a szenek eléggé likacsosak ahhoz, hogy a benső érintkezés még apró darabos állapotban is megtörténhessék, amit azonban a likacsokban benszoruló levegő gátolhat. A faszén abban a minőségében, amint azt a kovácsműhelyekben és az u. n. szénvasalókban használják, nem elég tiszta, mert a hamualkatrészek nincsenek belőle eltávolítva; ugyanez áll még fokozottabb mértékben arra a csontszénre, amit spódium-nak neveznek. Mindezekből a hamu-alkatrészeket (ásványi anyagokat) előzetesen arra alkalmas savakkal és vízzel el kell távolítani, hogy a borba idegen anyagok ne kerüljenek bele; vagyis a bortörvény értelmében csak a tisztított (kivont) faszenet és a szintén tisztított (sósavval kivont) csontszén szabad a bor tisztítására alkalmazni; még pedig a faszenet a kellemetlen dohos hordószagot kapott borhoz, a csontszén pedig a vernyeges színű (vörösbor-fajtájú szőlőmustot is tartalmazott mustból készült) bor javításához. Ezeket a szeneket legajánlatosabb jönevű pincészerkereskedésből szerezni be, ahol a tiszta faszénport borszűrőkre már régebben is árúsították. A tisztított csontszén szintén poralakú. Mindezeket akár úgy keverhetjük a borhoz, ahogyan a derítő-szereket szokás, vagyis sajtártan jól elkeverve a borral és a hordóban levő borhoz töltve, ott pedig derítő-vassal teljesen elkeverve; vagy pedig ha van borszűrő készüléke — akkor ezen a szűrőn szabály szerint át bocsátva, vagyis a tiszta borral felöntött szűrőszákba a szénnel elkevert bor-részletet feltöltve és azután a többi bort utána öntögetve. Ha a hordóban keverték el a szenet, akkor a leülledés után a bort vagy egyszerűen le kell fejteni, vagy szintén szűrőn bocsátani át. A szénport tartalmazó aljbor mindenesetre csak szűrővel lesz teljesen megtisztítható. Gy.

10. Kérdés. Az őszibarackfa levelei április hónapban veres bűrcsereket kapnak, csavarszerűen összekunkorodnak, minek következtében a fa legtöbbnyire kivész. Nem tudom ugyan, hogy valamely élősködő gomba vagy levelész okozza-e, mert nem figyeltem meg. Miképpen lehetne ellene védekezni?

Lasztomér.

Sz. G.

10. Felelet. Védekezés a levélfodrosodás ellen. Az őszibarackfának kért betegség a levélfodrosodás, amelyet az *Exoascus deformans* nevű élősködő gomba szokott okozni; ez egyike a leggyakoribb őszibarackfa-betegségeknek. A megveresedése a hólyagoknak csupán bizonyos őszibarackfajták leveleihez van kötve. A betegség felette kártékony hatása a leveleknek korai lehullása következtében áll elő. A betegség terjedésének kedvez a nedves, hűvös tavaszi időjárás. Ámbar az egyes őszibarackfajták a fogékonyság tekintetében nagyon eltérően viselkednek. Védekezni ellene a fodroslevelű hajtásrészek eltávolításával és bordeaux-i folyadékkal való permetezéssel lehet; ez utóbbinak azonban korán, a

rügyfakadás előtt kell megtörténnie, különben hatástalan, illetőleg a helytelen időben végzett permetezéssel nagyobb kárt okozunk, mint amennyi hasznot véltünk elérni általa. *Sch.*

11. *Kérdés.* Hogyan termesztetünk csiperkegomba tenyésztéshez szükséges myceliumot (csírárt)?
Aszód. *B. J.*

11. *Felelet.* **A csiperke-gomba-mycelium termesztése.** A csiperke gomba myceliuma kétféle minőségben van forgalomban, úgymint laza és tömött minőségben. Laza mycelium az, amelyet termő gombaágyakról szedünk. Mivel azonban a már termett gombaágyakról szedett mycelium értéktelen, a myceliumot csakis olyan ágyakról szabad szedni, amelyek teremni kezdenek. E célból a termés kezdetén lévő gombaágy felületéről egy megfelelő darabon a földet eltávolítjuk és a myceliummal átfonódott lótrágyát a kiszedés után száraz, árnyas és szellős helyen (pl. a padláson) szétteregetjük, ahol az több évig is csiraképes marad.

A tömött mycelium ugyan nálunk kevésbé elterjedt, de külföldön általánosan ismeretes, mint u. n. „Steinbrut”. Ennek előállítására a következőképen megy végbe. Lótrágyából és tehéntrágyából, amelyből a száraz szalmát eltávolítottuk, sűrű alakítható tömeget gyúrunk és a keverékhez még kevés földet is teszünk. E tömegeből azután, a téglagyártás mintájára, nagyobb téglalakú darabokat készítünk, amelyeket némi száradás végett napos száraz helyre teszünk, ahol azok többszörös forgatás közben addig maradnak, míg félig szárazakká lettek, azaz sem száraznak, sem pedig nedvesnek nem mondhatók.

Az így előkészített trágyákba azután két-két tyuktojásnagyságú lyukat fúrunk és ezeket csiraképes gombamyceliummal teletömjük.

Ugyanekkorra készítünk lótrágyából és falombból u. n. melegtalpot, amelyre azután az imént említett gombamyceliummal tele tömött trágyatéglákat kúpalakban úgy egymásra rakjuk, hogy minden egyes darab között ür maradjon. Ennek megtörténnie az egész lótrágyával annyira körülburkoljuk, hogy a bentlevő és myceliummal megtömött trágyatéglák állandóan 20–30 C°-os melegben lehessenek. Botra kötött hőmérővel, amelyet közbe dughatunk, a hőmérsékletet mérhetjük, vékonyabb vagy vastagabb trágyaburkolással pedig a meleget szabályozhatjuk.

Ha mindent szabályszerűen végeztünk és a belerakott mycelium is csiraképes volt, akkor a trágyatéglák 2–3 hét elmúltával myceliummal telenőnek és ezzel az u. n. tömött gombamycelium készen van; ennek eltartására ugyanolyan hely lesz alkalmas, amint az fentebb a laza myceliumra említve volt. *Rd.*

12. *Kérdés.* Körülbelül 400 szekérnyi tölgyfa-fűrészpor van birtokomban, amit szeretnék trágyának felhasználni. Hogyan lehetne azonban a csersavat ártalmatlanná tenni, istállóí trágyával keverten használható-e a fűrészpor, alkalmas-

az alomnak és mely növények alá volna trágyaként a legalkalmasabb?

Avasújfalu.

T. J.

12. *Felelet.* **Fűrészpor trágyaértéke.** A fűrészport egyaránt lehet használni, akár keveréktrágya (komposzt) készítéséhez, akár almozásra és ez utóbbi esetben istállóí trágya készítésére.

Almozásra igen alkalmassá teszi nagymérvű vízfelszívó képessége, amelynél fogva az állatnak száraz fekvőhelyet biztosít; továbbá az a tulajdonsága, hogy az ürülékkel jól elkeverhető és azzal egyenletesen összeülepedő és összekorhadó, a talajon pedig könnyen elhínthető és abba jól bemunkálható trágyát képez. Némi hátránya az, hogy az állat tisztántartására fűrészpor-alom mellett több gondot kell fordítani, mint szalma almozás esetén.

A komposztosásra használt fűrészpor trágyaértékét szintén tetemesen növeli az, ha hozzá istállóí- vagy általában ürüléktrágyát alkalmaztak. Úgy az ily módon készített, jól összeérett komposztot, valamint az almozás útján készített fűrészporos istállóí trágyát miudazokban az esetekben lehet alkalmazni, amelyekben az istállóí trágya vagy általában a televényképző trágya alkalmazása helyén való. *Gy.*

13. *Kérdés.* Nagymennyiségű szárnyas-trágyám van és avval a szőlőmet óhajtom trágyázni. Kérdem: most mennyit tegyek egy kat. holdba, és ha tőkénként adom, mennyit adjak egy tőkének? Tisztán adhatom-e vagy keverjem valamivel? Ha fűrészporral keverem, jó-e?

Gyertyámos.

K. S.

13. *Felelet.* **Baromfi-trágya a szőlőben.** A szőlőtőkék tudvalevőleg nem egyenletesen teremnek, tehát nem is egyenlően fogyasztják a talajban levő növényi táplálékokat. Ez tehát azt is jelenti, hogy az egyik tőkének jóval több trágyára van szüksége, mint a másiknak. Azt azonban előre meghatározni: melyik tőke fog többet teremni, természetesen nem lehet biztosan, amiért is inkább valamennyi tőkének annyi trágyát igyekezzünk juttatni, amennyi a legbővebben termő tőke szükségletének fedezésére is elegendő lesz. Ha átlagos $\frac{3}{4}$ kgr. termést veszünk tőkénként számításba, akkor egy tőkének évenként kell 4 gr. nitrogén, $1\frac{1}{2}$ gr. foszforsav és 5 kgr. káli; ha pedig $1\frac{1}{2}$ kgr.-os legnagyobb termés alapján tesszük a számítást, úgy még egyszer annyi táplálék kell egy ilyen tőkének. A baromfi (szárnyas) trágya nem egyenlő; legtartalmasabb a galamb, azután a tyúk, majd a kacsá trágyája és legkisebb értékű a libáé. Ha átlagos értéket veszünk fel, úgy 1 % nitrogén-, 1·1% foszforsav- és 0·8% káli-tartalmat számíthatunk a házi-szárnyasok ürülékében. Ebből tehát a $\frac{3}{4}$ kgr.-os átlagos terméshez kellene tőkénként 400 gr. a nitrogénnek, 140 gr. a foszforsavnak és 625 gr. a kálinak a pótlására. Vegyük fel az utóbbi értéket, mint olyant, amely a talajban le nem kötődő nitrogén veszteségének a pótlására, valamint

a nagyon lekötődő és nehezen felvehető foszfor-savnak a teljes többszörös pótlására is elegendő lesz; tehát egy-egy tőkére — kikerekített értékben — 600 gramm baromfitrágya volna alkalmazandó, egy kat. holdra pedig $34\frac{1}{2}$ métermázsa. De mert a talaj maga is szolgáltat táplálékot a szőlőnek, $\frac{1}{2}$ kgr.-ot vehetünk tőkénként, egy kat. holdra pedig 25 métermázsat. Ezt minden esetre ajánlatos lesz a rendelkezésére álló fűrészporról összekeverni, mert így jobban is lehet vele bánni. Gy.

Irodalom.

Tájékoztató a m. kir. kereskedelmi múzeumról. A kereskedelmi múzeum igazgatósága ily cím alatt adta ki a múlt évi működéséről szóló jelentését, amely azonban tartalmánál fogva nemcsak jelentés a múlt nagy arányú tevékenységéről, hanem minden gazdasági térre kiható program a jövőre nézve. Számítalan eszmét találunk a füzetben, amely mind hivatva van a gazdasági élet fejlődését előmozdítani s ámbár címe után az intézmény a kereskedelmi érdekek istápolását célozza, széles alapokra fektetett működése körében bő alkalmat talál egyéb gazdasági tényezők igényeinek kielégítésére is. A jelentés 7 fejezetben 48 oldalon oly áttekinthető módon ismerteti a múzeum működését, hogy azok, akik a múzeum szolgálatát bármily irányban igénybe venni óhajtják, azonnal tájékozódhatnak abban. A feleknek az intézet bármily alakú, tehát akár szóbeli megkeresésre is díjtalanul szolgálatára áll. A gazdaközönseget talán leginkább az érdekli, hogy a múzeum felvilágosítást ad a külföldi piacok fontosabb gazdasági mozzanatairól, vasúti díjszabásokról, szokásos csomagolási módokról, vám-tételekről, sőt egyes cégek vagy vevők hitelviszonyairól is. A múzeum továbbá leveleknek idegen nyelvre és idegen nyelvűeknek magyar nyelvre való fordításával foglalkozik, nyilvántartja a külföldön különböző helyeken tervezett kiállításokat és még sok más ténen teljesít házagpótló tevékenységet, amelynek részletes felsorolásába e helyütt nem bocsátkozhatunk. A jelentés és a készlet szerint egyéb kiadványok a múzeum igazgatóságához (Budapest V. Akadémia. utca 3.) fordulónak díjtalanul bocsátatnak rendelkezésére. (Sz.)

A „Hazai ipari beszerzési források címtárának II. és bővített kiadása megjelent a m. kir. kereskedelmi múzeum szerkesztésében. Az új címtár két részből áll. Az első betűrendben felsorolja mindazokat a cikkeket, amelyek az országban gyártatnak, a második rész pedig az ipartelepeket és azok gyártmányait tünteti fel ipari fő és alcsoportok szerinti részletezésben. Több mint 1000 olyan ipartelep adataival bővült az új címtár, amelyek az első kiadásban nem voltak fölvéve; 3930 magyarországi és 190 horvát-szlavonországi, összesen tehát 4120 ipartelepről és azok gyártmányairól nyújt részletes felvilágosítást. A

címtár 2 koronáért megszerezhető a „*Hazai ipari beszerzési források*“ kiadóhivatalánál (Budapest, V. Akadémia. utca 3.). Állami és törvényhatósági hivataloknak díjmentesen küldi meg a kiadóhivatal. Sz.

Máramaros vármegye iparfejlesztő bizottságának VII., azaz 1908. évi működéséről szóló jelentése fekszik előttünk, amelyből különösen azt a működést vettük szemügyre, amelyet a bizottság a háziipar és főleg a kosárfonó és a fűztelepek létesítése érdekében közel 10 év óta kifejts a amelyet az állam is jelentékeny anyagi áldozatokkal támogat. A jelentés szerint is az eredmény nem volt kielégítő. Úgy látszik, hogy a háziipar kérdését csak úgy lehet megoldani, ha a nép vezetői, a papok, tanítók, kellő jóakarattal tetteleg segédkeznek a cél elérésében. A jelentésben közölt adatok pedig épenséggel nem tanuszkodnak erről. Mert például az 1905—1908. ik évek nyarán 70 tanító vett részt kosárfonó tanfolyamokon s összesen 23.546 koronát áldozott a földművelésügyi miniszter arra, hogy a kitanított tanítók téli tanfolyamokat tarthassanak, továbbá jutalomdíjak adassanak, szerszám és anyag beszerzettessék, stb. s az eredmény az, hogy az 1906—1907. év telén 15, 1907—1908. év telén összesen 16 helyen, 1908—1909. év telén pedig 17 községben tartottak téli tanfolyamot. A bizottság jelentéséből vesszük még a következő adatokat: Öt helyen van kosárfonó-telepük, ú. m.: Kökényesen, Gányán, Nyágován, Irhóczon és Remetén. Mindezek alapításuktól az 1908. ik év végéig összesen 169.214 darab árút 53.412 K. értékben készítettek el. Oly eredmény ez, amely nem nagyon áll arányban a reá fordított munkával és tőkével. De hiszen ez nem is lehet más, ahol oly állapotok vannak, hogy egyes helyeken szünetel a munka, mert a helyi vezető nem törődik a teleppel. A jelentés ugyan arról is panaszkodik, hogy az állami támogatás nem volt megfelelő; de ami e kérdést illeti, mi igen jól tudjuk, hogy Máramaros megye a földművelésügyi miniszter részéről oly anyagi támogatást élvez, amelyet más 4—5 vármegye szokott kapni együttesen, (Sz.)

Madárvédelem III. Madárvédelmi mintatelepek írta dr. Fromm Géza, Ráckeve. A szerző sajátja. E helyen annak idején már szólottunk az előző füzetekről s most a harmadik füzet megjelenésénél csak megismételhetjük, hogy e kis füzet, amelynek minden sora a madárvédelemért igaz lelkesedéssel küzdő toll műve, érdemes az elolvasásra; megérdemli, hogy a benne világot látott eszmék széles körben terjedjenek, annál is inkább, mert hazánk mezőgazdaságának, de főleg gyümölcsstermesztésének egyik nagyon fontos kérdése az okszerű madárvédelem helyes megoldása. Ezt a célt szolgálja e füzet, amelyben főleg madárvédelmi mintatelepek létesítését sürgeti a szerző s egyebekben is tájékoztatást ad a madárvédelem gyakorlati kivitelére. A nálunk már meglevő mintatelepek felsorolásán

és leírásán kívül ismerteti a szerző a madárvédelemből keletkező gazdasági hasznot, felsorolja a fontosabb káros és hasznos állatokat, ismerteti a mesterséges fészekodvakat s megjelöli a madárvédelem eszméinek terjesztésére alkalmas különböző eszközöket, miközben figyelme mindazokra a tényezőkre kiterjed, amelyek ezt a nagy kérdést bármely oldalról érintik. A 28 oldalra terjedő füzet ára 70 filler s kapható a szerzőnél.

Sz. N.

A mezőgazdasági munkák és teendők. Hónapról-hónapra a mezőgazdaság minden ágában. Szerkesztette Kodolányi Antal. Budapest, „Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai részv. társ. nyomása. 1909. Ára 4 korona. Csak mostanában adhattunk hírt e munka megjelenéséről s máris jelenthetjük olvasóinknak, hogy a II. kiadás is megjelent. Nem látjuk szükségét ezek után annak, hogy Kodolányi Antal e művét olvasóink figyelmébe újlag ajánljuk, mert az a tény, hogy oly rövid idő alatt érhetett meg újabb kiadást, legjobban bizonyítja, mennyire hezagpótló és szükséges volt e munka megírása.

Az országos állatvédő-egyesület fennállásának 25. ik évfordulója alkalmából M á d a y Izidor, az egyesület érdemes elnöke közreadta az egyesület negyedszázados működéséről szóló visszapillantását, amely nemcsak az egyesület jelenlegi állapotát, de az állatvédelem hazai történeti fejlődését tárja nagy részletességgel az olvasó elé és e részben forrásmunkának is tekinthető, mert az állatvédelmi mozgalmak rendszeres történetét hazai irodalmunkban mindeddig nélkülöztük. Az egyesület jelenleg is fejlődik s elismerésre méltó buzgalommal szolgálja nemes célját, az állatvédelmet. A tagok száma 1907. végén 1877 volt. 1906. év óta honosította meg az egyesület a „madarak és fák napját“, számos díjat tűz ki állatvédelmi irodalmi munkákra, „Állatvédelem“ címen folyóiratot ad ki, amely a tagoknak ingyen jár, létrehozta az „Országos ifjúsági madárvédő ligá“-t, kiadja a „Gyermeknaplót“, amely mintegy 55,000 példányban kelt el az elmúlt esztendőben, fentart egy állatvédő házat, kebeléből létesült a „Magyarországi Állatvédő-Egyesületek Szövetsége“, szóval számos téren fejt ki hasznos működését. Az egyesület helyisége Budapest, IX., Ernő-utca 11—13. szám alatt van. Az évi tagdíj 4 K.

—sz —n.

Vegyes közlemények.

Mi a helyes módja a hernyó-fészkek pusztításnak.)* A földművelésügyi miniszter 24,000/1909. sz. a kelt rendelete szíjjel ment az országban; de attól tartok, hogy annak érvényt szerezni kevesen tudnak. Nehéz is megértetni némely vidék

*) Ezt a cikket, amelyért e helyen is köszönetet mondunk a beküldőnek, a benne fölvetett helyes eszméért, t. olvasóink figyelmébe különösen ajánljuk. (Szerk.)

emberével annak fontosságát. De nem is a felnőttön kell kezdeni, hanem a gyermekek a gyümölcsfák iránti szeretet felébresztését és a kedves fának ápolását.

Hogy miként lehet ministeri rendelet nélkül is a hernyó-fészkeket szedni, annak szép példáját láttam Magyar-Szerdahelyen, Zalamegyében, hol egy jószágos öreg úr, a helység kántor-tanítója, (45 év óta) a 3. ik osztálytól fölfelé, minden tanulójának meghagyta, — már a tél végén, — hogy kiki a maga udvarán és szőlőjében levő gyümölcsfákról, tartozik a hernyófészkeket leszedni s azt minden (vasárnapi szünet után) hétfőn és (csütörtöki szünet után) pénteken az iskolában bemutatni. Ezeket azután az iskolában a tanító a kemencében elégeti.

Ha már most tudjuk, hogy a tanító keze alá 70—80 gyermek jár, elképzelhetjük, milyen mennyiségű hernyó-fészket szednek azok az áldott apró kezek össze. Szemtanúja voltam, mikor egy pénteki nap 2 zsákkal egettek el s ennyi minden héten, minden szünet után összekerül.

Érdekes a gyűrűs pille szedése. Hernyózás közben szedik azt is. A fürge gyermekszem jobban megtalálja, az ággal együtt lemetszi, belőle az ágat kihúzza és olvasószerűen cernára fűzi, s úgy adja be. Van 80—100 pille-fészkek egy ilyen füzéren.

Bátran merem állítani, hogy a nevezett községben az idén nem lesz hernyó; a férfiak látván a gyermekek buzgóságát, ők maguk is szívesen segítettek. Ily módon a gyermekekbe belé neveljük a védekezést. Ezeket nem lesz szüksége még figyelmeztetni sem férfi korokban. Ezen védekezési módot figyelmébe ajánlom valamennyi tanítónak, különösen ott, ahol az előljárásgal lanyhán teljesíti a kötelességét. *Egy gazdatiszt.*

(Sz.) **Néhány adat Montreuil őszibarack termesztéséről.** Lapunkban már többször szóvá tettük a Páris melletti Montreuil világhírű őszibarack termesztését, felemlítvén, hogy ez a kis helység a falak melletti őszibaracktermesztésnek épen úgy bölcsője, mint a szakszerű nyésésnek és ápolásnak. Eddigi közleményeink kiegészítésül ezúttal felemlítjük, hogy Montreuilben 300 hektár zárt, tehát fallal kerített területen mintegy 600,000 folyó méteren átlagban 12 millió elsőrendű őszibarack termeltetik, amennyiben egy hektár terjedelmű kertben 40,000 darab őszibarack, folyóméterenként tehát 20—25 drb kerül leszedésre. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a montreuili őszibarack darabonként fél, sőt egy frankon is értékesül és hogy a köztes termesztésből — zöldség és virág — annyi jövedelmet szerez a végtelen szorgalmas és amellettt kevés igényű termeszto, hogy abból meg tud élni, úgy könnyen megtaláljuk magyarázatát annak a vagyoni jólétnek és tőkeszerzésnek, amely a francia nemzetnek már második természetévé vált.

(—r.) **Méhészeti előadások.** Az állami méhészeti szaktanítók folyó évi április hónapban az alább megnevezett napokon és helyeken tartanak előadásokat:

1. **Imrey Ferencz** első kerületi méhészeti szaktanító, székhelye Rákoscsaba. 18.-án Torbágyon, 19.-én Pátyon, 20.-án Zsámbékon, 21.-én Tökön, 22.-én Perbálon és 23.-án Tinyn.

2. **Valló János** harmadik kerületi méhészeti szaktanító, székhelye Pozsony. (Vincellériskola.) 14.-én Tőréven, 15.-én Szőlösön, 16.-án Ivánkán, 17.-én Cseklészen, 19.-én Szempcen, 20.-án Magyardiószegen, 21.-én Taksonyban, 22.-én Zsigárdon, 23.-án Galántán, 24.-én Gányban és 26—27.-én a modori állami tanítóképző-intézetnél.

3. **Rózsa János** negyedik kerületi méhészeti szaktanító, székhelye Sárospatak. 4.-én Tiszaluczon, 5.-én Alsószolcán, 6.-án Sajóládon, 7.-én Belsőbócsön, 8.-án Berzéken, 9.-én Sajóhidvégen. 13.-án Sajóvamoson, 14.-én Sajósenyén, 15.-én Zilizen, 16.-án Edelényen, 17.-én Perkupán és 18.-án Bodvavendégin.

4. **Forgách Lajos** ötödik kerületi méhészeti szaktanító, székhelye Arad. (Nagyvárad-út 12.) 16.-án Vaskóhon, 17.-én délelőtt Rézbányán, délután Rézbányafalun, 18.-án délelőtt Tonácán, délután Felső- és Alsó-Kimpányon, 19.-én Belényesen, a gazdasági ismétlő-iskolánál és 21.-én Mezőtelkin.

5. **Nagy János** hetedik kerületi méhészeti szaktanító, székhelye Kolozsvár. 16.-án Szentkeresztbányán, 17.-én Patakván és Agyagfalván, 18.-án Décsfalván és Kisgalambosfalván, 19.-én Székelykeresztúron az állami tanítóképző-intézetnél, 21.-én Kolozspusztán, 22.-én Désen, 23.-án Sósmezőn, 24.-én Blenkemezőn és 25.-én Kentelken.

6. **Valló Árpád** nyolcadik kerületi méhészeti szaktanító, székhelye Temesvár. (Tird-utca 62.) 15.-én Vadászerdőn, 17.-én Temesremetén, 19.-én Bukovecen, 21.-én Temesrékason, 23.-án Kisodán. 25.-én Medvesen és 28.-án Székelykeven.

Előadást tartanak tehát mindössze 51 községben, 2 tanítóképző-intézetnél és 1 gazdasági ismétlő-iskolánál.

Ezzel kapcsolatban hirt adhatunk arról is, hogy a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítása, valamint a méhkaptárak és méhészeti segédeszközök házilag való elkészítésének megtanulása céljából a gödöllői állami méhészeti gazdaságban ez idén hat tanfolyam fog tartatni a következő beosztás mellett: május hónap 1—18. ig földművesgazdák, május hónap 24.-től június hónap 10.-ig erdőőrök, június hónap 14—27.-ig lelkészek, július hónap 1—18.-ig és július hónap 26.-tól augusztus hónap 12.-ig néptanítók, végre augusztus hónap 15—28.-ig női hallgatók részére.

Az egyes tanfolyamokra 20—20 hallgatót vesznek fel, akik kérvényüket felettes hatóságuk útján tartoznak a földművelésügyi ministerium-

hoz felterjeszteni. Azok, akik közszolgálatban nem állanak, kérvényüket az illetékes községi előjárósággal láttamoztassák s úgy kérik a felvételt. Az egy koronás bélyeggel ellátandó kérvények legalább egy hónappal az illető tanfolyam kezdete előtt nyújtandók be. A tanfolyam hallgatói annak tartamára teljes ellátást díjtalanul kapnak, ezenkívül pedig azok, akik a 7—16.-ik vasúti vonalszakasz területéről jönnek, ha kérvényükkel vagyontalanságukat igazolták, III. osztályú félárú személyvonat-jegy váltására jogosító igazolványt is nyernek s az utazási költséget az illetőknek megtérítik.

Helyreigazítás. A gyümölcsészeti szakosztály március hónapi gyűléséről a múlt számban közölt tudósításunkba hiba csúszott bele, amennyiben dr. Fischer Samu úr az ott közlöttek helyett azt ajánlotta a szakosztálynak, hogy „a gyümölcsfa-karbolineum gyártóit figyelmeztetni kellene, hogy a gyümölcsfa-karbolineum készítéséhez csakis a 200 C^o fokon felül forró karbolineumot, a nehéz olajokat használják, mert ebből már a főzés által az ártó karbolsav elillant és így a fáknek nem ártthat.“

Szerkesztői üzenetek.

N A-né. Nagyvárad. A konyhakerti és általában más növények sem kedvelik az árnyékos helyeket. A vetemények közül még leginkább a bab ültetése ajánlatos ily helyeken. Ha kellőleg trágyázzák és öntözik a kalaráb is elég szépen díszlik ott. Tessék számocával van földi operrel is megpróbálkozni, ez a félárnyékot elég jól tűri.

B. L. Temesvár. A kertészeti tanintézetbe való felvételhez hat középiskolai osztály elvégzése szükséges. (Polgári iskolai végzettség esetében jeles eredményű bizonyítvány kívánatik.) Ezenkívül egy gyakorlati esztendő teljesítését szabja meg a szabályzat, amelynek egy példányát címére elküldöttük.

Sz. S. Pata. K. L. Mezőtúr. Sz. G. Lasztomér. B. J. Aszód. T. J. Avasujfalú. K. S. Gyertyános. A feltett kérdésekre lapunk „Közhasznú kérdések és feleletek“ rovatában adjuk meg a szükséges felvilágosítást.

H. G. Magyar-Szerdahely. A beküldött cikkeket köszönettel vettük s mai számunkban már fel is használtuk.

N. Dunapataj. Ön a kérdést helytelenül intézte hozzánk. A lelkészek és tanítók tanfolyama alkalmából nem lehet azt kérdezni, hogy ki a többi, a kertész-e vagy a lelkész és tanító? Mindenki a legtöbbet érő állampolgár, ha feladatának meg tud felelni.

H. L. Dömsöd. A beküldött alma-fajta neve „Téli citrom alma.“

V. K. Zombor. A küldött közleményt köszönettel megkaptuk, de sajnálatunkra hasznát nem vehetjük, mert másutt megjelent cikkeket elvből nem közlünk.

V. A. Városfalva. F. Gy. Gyurón. V. M. Rákoskeresztúr. B. J. Csongrád. B. E. Nagysz. Sz. L. Pozsony. K. Gy. Nemes-Pécsely. K. A. Rákostiget. K. A. Gödöllő. N. L. Söborsin. K. M. Bodolón. W. M. Baja. B. L. Török-szentmiklós. T. J. Bács-Szent-Tamás. Ny. Mezősas. Községi előjáróság. Lelence. Sz. Szeged. P. J. Kúvölgy-Puszt. M. J. Kolozsvár. F. J. Mór. H. A. Rákosszentmihály. K. J. Langviz. M. J. Mereggyó Sz. Lajtaszentmiklós. Levelet irtunk.

Dr. F. A. Tokaj. R. S. Debrecen. H. V. Keresztvár. B. J. Újpest. T. J. Bács-Szent-Tamás. G. K. Budapest. S. P. Nagycenk. Sz. L. Pozsony. B. Sziget-csép. B. E. Nagycz. Gyümölcsfa-karbolineum használati utasítást küldtünk.

HIRDETÉSEK.

Ingyenes hirdetés nincs!

HIRDETÉSI DIJTÁBLÁZAT:

Nagyobb hirdetések	1 évre	1/2 évre	1/4 évre	Egyszeri közlemény	Apró hirdetések:	fillér
	korona	korona	korona			
Égész oldal	600	400	200	80	Minden egyes szó	4
1/2	300	200	100	40	„kővér betűvel”	8
1/4	150	100	50	20	3-szori közlés után 20% engedmény.	
1/8	75	50	25	10	Hivataloknak, községeknek, egyesületeknek, szövetkezeteknek	fél-áron

A hirdetési díj előre fizetendő. Hirdetni csakis kertészeti, szőlészeti és mezőgazdasági érdekű tárgyakat lehet.
A hirdetési szövegnek legkésőbb minden hónap 5-éig és 20-áig kell beérkeznie a kiadóhivatalba (VI., Gr. Zichy Jenő-u. 3.) a hirdetési díjjal együtt.

FAISKOLA - CIKKEK

u. m. gyümölcsfák, díszfák, fasorfák, díszbokrok, fenyőtölék, rózsák, évelő virágok, spárgagyökerek, csemeték stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerint ajánlkozik.

PECZ ARMIN

CS. és KIR. UDV. MŰKERTÉSZ ÉS FAISKOLA-TULAJDÓNS
Budapest, VIII., Kálvaria-tér 8.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Újdonság.

Szabadalmazva.

ÜVEGHÁZI és MELEGÁGYI ABLAKKERET

vasból és falécből szerkesztve, tehát elpusztíthatatlan, 1 m. széles, 1.50 m. hosszú, darabja csak 5 K 50 f. A keretek tetszés szerinti más méretekben kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve kapható:

TÖRÖK JÓZSEF szabadalm. üvegházi és melegágy-keretgyárban
SZEPES-MINDSZENTEN Szepes-megye.

Vas és fa elpusztíthatatlan.

Keterítő tojások

tavaszi szállításra előjegyezhető

REITTER OSZKÁR

főkapitánynál Nagybecskerek.

Angliából hozatott fajtisza telivér

elsőrendű Fehér Orpington, Fehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojó), Sárpa Orpington, Óriás pekingi kacsá tojások darabja 70 fillér.

Törés- és rázásmentes, biztos csomagolás faládákban ingyen.

Kitüntetések: Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Pozsony, Pécs, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta. Hazai és külföldi legnagyobb és legelső kitüntetések. Állami nagy aranyérem. — Őszi szállításra elsőrendű fajtisza telivér Óriás angol amsdeni fűbák előjegyezhető, darabja 25 korona.

MEGJELENT

TAVASZI SZŐLŐ, KERTMÍVELÉS ÉS HÁZTARTÁSI ÁRJEGYZÉKÜNK

:: dús tartalommal. ::

Hasonlóképpen megjelent géposztályunk legújabb árjegyzéke. ADRIANCE aratógépek, mindennemű talajmívelő eszközök legelső minőségben.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete BUDAPEST,
v., Alkotmány-u. 31.

GÜRTLER

KERTÉSZETE

csász. és királyi udvari szállító
:: MISKOLC. ::

Sürgőnycím :
GÜRTLER.
MISKOLC.

Díszes árjegyzék kívánatra póstafordultával.

Gyűjtemény. A)

20 legjobb főzelékmag, 10 legbecsesebb virágmag. Kisebb kertekbe teljesen elegendő mennyiségben.

3.50 korona.

Gyűjtemény. C)

25 legjobb főzelékmag, tartalmazza az összes fajtákat, amelyek kis kertbe szükségesek.

2.50 korona.

Gyűjtemény. B)

40 legjobb főzelékmag, 20 legbecsesebb virágmag. Nagyobb kertekbe teljesen elegendő mennyiségben.

6.— korona.

Gyűjtemény. D)

40 legjobb főzelékmag, bő adagban, egy nagyobb kert beültetésére teljesen elegendő.

4.50 korona.

A három legkorábbi és legfinomabb paradicsom:

Express, **Président Roosevelt,** **Alice Roosevelt.**

Ezeknek tűzetes leírása árjegyzékemben.

Dáhliák, Pelargóniák, Chrysanthemum, Díszbokrok stb.

Senki se mulassza el: díszes, csakis természet utáni fényképfelvételekkel gazdagon díszített árjegyzékem beküldését kérni.

DENDRIN

vizzel elegyíthető

gyümölcsfa-Carbolineum

az 1907/908 téli idényben
fényesen bevált

legjobb fa-ápolószer.

Minta és prospektusok
ingyen és bérmentve.

Avenarius-Művek
LIGETFALU, (Pozsony).

Szabó István gyümölcsfa- és rózsafaiskola. Uj-Szeged, Főfasor 35. Ajánlja mintegy 140.000 darab 1—2—3—4-éves nemesített gyümölcsfakészletét és pedig: körte, alma, birs, naspolya, cseresznye, meggy, kajszli- és őszibarack, úgyszintén Besztercei szilva- és ringlófajtákat, igen szép, egyenes, erős példányokban, jó gyökérzettel. A fák törpe, félmagas (közepes) és egészmagas törzsen megrendelhetők.

Ára: 100 drb 40—60 korona; erős, magas-törzsű példányok, sorfának valók 100 drb 70—80 kor. Ezer darab vételénél kedvezmény. Bokorrózsák gyökérnyakban szemezve, szabadföldből szép, erős példányok, legjobb fajtákban, darabja 40—50 fillér. Kűszórózsák, „Crimson Rambler“, 1—2 méter folyással, igen szép példányok, darabja 40—60 fillér. Hársfák, nagy levelűek, igen erős példányok, darabja 2 kor. Gyümölcsvadesemeték, készlet 500.000 drb., legnagyobb része átültetett. Megrendelhető alma, körte, Prunus Myrabolan, Prunus Mahaleb, ősz- és sárgabarack, 1000 drb 10—30 koronái g. Gömb- és pyramidalis magesemetékből igen nagy készlet, olesó árban kapható. Tessék név- és árjegyzékot kérni, bérmentve küldöm.

Eladók. Igen szép, dús gyökerű, fás szőlő-oltványok, Riparia portalis alanyon: Rizling, P.ros sasza, Kadarka fajtákból I. oszt. ezre 140 kor. — II. oszt. ezre 60 kor. Ezek taiskolámból novemberben lesznek átadhatók. Mohás oltvány pedig április végével adható át, ezre 70 kor. Szücsi, Heves vármegye. u. p. Gyöngyöspata, Fácán János, szőlőtulajdonos. (1)

A FARKAS-féle KECSKEMÉTI „HERNYÓIRTÓ“

Biztos hatású a gyümölcsfák, cserjék, ribizke-, piszke-bokrok stb. hernyói ellen, — a paizs- és vértetvek, az alma- és szőlőmoly ellen. Ha május elején midőn a hernyók már kikeltek, ezen szerrel, melyhez csak tiszta víz szükséges, a fákat szőlőpermetezővel megpermetezik, azon peretől kezdve a hernyók ott több kárt nem okoznak, néhány nap múlva elvesznek éhen. **Ára egy csomagnak** (mely 80 liter vízhez való) **60 fill.** Postán 4 csomagnál kevesebb nem küldetik. Miután sok felé utánozzák — tessék a valódira figyelemmel lenni! Kapható:

FARKAS IGNÁCZ „MÁTYÁS KIRÁLY“ **KECSKEMÉTEN.**
GYÓGYSZERTÁRÁBAN

ELISMERŐ IRATOK.

Farkas Ignác gyógyszerész úrnak, Kecskemét.

Miután hernyóirtó porával a múlt évben meg-
lepő eredményt értem el — kérek ismét 8 csoma-
got postautánvétellel. Kiváló tisztelettel
Bánfalu (Moson megye) 1908. március 18.

Weninger Lajos jegyző.

Tekintetes gyógyszerész úr!

Kérek alássan a Farkas-féle Hernyóirtó szeréből
8 adagot, amely 640 liter vízhez való, olyat, minőt
tavaly hozattam, mely mindenféle fának jó sikerrel
használt. — Szentés (Csongrádm.) III. tized 558. sz.
1901. április 14. Tisztelettel **Bartus István.**

Tekintetes gyógyszerész úr!

Miután Hernyóirtó pora sok fáradságos munká-
tól megkímélt, a múlt évben gyümölcsfáimat telje-
sen megmentette a hernyóktól. És azt valóban ura-
ságod Hernyóirtó porának köszönhetem. Ennélfogva
kérek ismét 5 csomag Farkas-féle Hernyóirtót után-
vétellel küldeni. Mindezek után maradok tisztelettel
Feketehegy, 1901. április 13.

Bódisz Benő gyümölcsfa-kertész.

Tek. Farkas Ignác úrnak Kecskemét!

Kérem legyen szives soraim vételével azonnal
küldeni 8 csomag Hernyóirtó port. Igen felkérem,
hogy jó legyen; tavaly igen meg voltam elégedve,
minek utána nagy sikert aratott. — Hódmezővásár-
hely, V. Jókai-u. 1. — 1901. április 16.

Kiváló tisztelettel **Mihály Flórián** gazdálkodó.

Tekintetes gyógyszerész úr!

Kérek abból a Hernyóirtó szerből 8 adagot, mert
kitűnő hatása van, a hernyót nagyon pusztítja.
Szalk-Szent-Márton. **Kenesey Lajos** bognár-mester.

Tekintetes Gyógyszerész úr!

Istentől minden jó kívánságomat küldöm s tiszte-
lettel tudatom, hogy a hernyóirtó szerünk, amit a múlt
évben hozattunk, elfogyott. Hála Istennek, nagy siker-
rel használtuk; szíveskedjék küldeni azonnal 4 cso-
magot, mert már az egres-bokrok levelesek és ezek
nél is kiválóan hasznos. A régi papirosát ide melléke-
lem, hogy csak ilyen szíveskedjék küldeni. Árát a pos-
tán, szokás szerint, utána fizetem. — Polgárdi (Fe-
jér-m.), Batthyányi-utca 338. — 1906. márc. 25.

Maradok tisztelettel

Sebők Imre.

Sertés-por. Sertés-dögvész ellen.

Ha járványos idő esetén a sertések időnként ezen
porból kapnak, belső részök megerősödik, amidőn
dögvésztől féltetni nem kell, vagy ha a hizó enni
már nem akar, ezen portól ismét teljes jó étvá-
gyat nyer. **Egy adag 24 fillér.**

Arabiai pókkenőcs. A lovak lábpókját, esontkinő-
véseit elmulasztja.

Egy tégely ára 2 korona.

Baromfi-epepor. Házi szárnyas állatok elhullása
ellen a legjobb gyógyszer. **Ára 25 darabra 1 kor.,**
60 darabra 2 korona.

Lőrüh-kenőcs. Rühes lovak gyógyítására biztos
szer. **Ára egy lóra való adagnak 2 korona.**

Rozsféreg elleni por lovak részére. **Egy adag 1 kor.**

Alföldi erősítő fluid. Lovaknál rándulás, megerő-
tetés, sántulás vagy inmerevedés esetén hatásos
bedörzsölő szer. **Egy üveg ára 2 korona.**

Megbízható tisztaságú és csíra- **Virágmagvak**
képes gazdasági, konyhakerti és

beszerezhetők a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

POZSGAY KÁROLY, SZEGED immunis homokszőlő-telepéről.	S i m a				
	1000		100		10
	frt	kr.	frt	kr.	kr.
Chasselas piros	3	—	—	60	15
„ fehér	3	—	—	60	15
„ piros-fehér vegyesen	3	—	—	60	15
„ zsidóországi	3	50	—	70	15
„ d'oré	3	50	—	70	15
„ Napoleon	—	—	1	20	25
Muskat Lunel	4	—	—	80	20
„ Front. rouge	5	—	1	—	20
„ Hamburg black	—	—	1	20	25
Kecskeeseesü piros	—	—	1	20	25
„ fekete	—	—	1	20	25
„ tarka (Decandol)	—	—	1	20	25
Passatutti	—	—	1	—	20
Zöld-Juhseces (halhólyag)	5	—	1	20	25
Madeleine angevine	4	—	1	—	20
Précoce Malingre	4	—	1	—	20
Török Gohér (Damaskusi)	—	—	1	—	20
Fehér Gohér	—	—	1	—	20
Génuai óriás	—	—	1	20	25
Calabriai	—	—	1	20	25
Olasz-rizling	2	50	—	50	10
Kövidinka	3	—	—	60	15
Oportó	3	—	—	60	15
Nagy-Burgundi	3	—	—	60	15
Piros-Veltelini	3	—	—	60	15

Eladó élőfák. Lucfenyő 150 cm. magas 1 K 20 fillér, 100 cm. magas 80 fillér, 75 cm. magas 60 fill., 50 cm. magas 40 fill. Vékonyhéjú diófa: 2 méter magas 50 fillér, 150—190 cm. magas 40 fillér. Tölgyfa: 2 méter magas 1 korona. Faiskola: Gönyő, (Győr m.) Csomagolás önköltségen, vasúthoz, hajóhoz szállítás ingyen. Megrendelhetők: Márffy Ede Budapest, Vár, Országház-utca 2 szám. (2)

Diszkerkedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar díszfenyő-faiskolától. — Tulajdonosa Copony Ede, Körmen. 120 fajta tülevelűfa, lombfa, sorfa, díszeserje kapható. (3)

Eladó lucfenyők. (Picea excelsa) 150—250 centiméter magasságig. Többször átültetve. Biztos megeredés. Ültetésre legalkalmasabb idő áprilisi. Darabja 150—250 fillérig. Ugyanott Ageni szilva koronás fák, darabja 80—120 fill. Árjegyzéket másfajú fenyőkről, Thújákról és gyümölcsfákról bérmentve küld Irinyi kertészet, posta Portelek, Szatmár megye. (4)

Eladó őszibarack alanyon készült, alvószemzés, drbja 9 fill., száza 8 korona, úgymint: Amsden, Waterloo, Hartling, Vezerle, Szögi, Lujza Viktoria, Lord Palmerston, Walesi herceg, Tengeri sas, Vénusz emléje, Korai Sándor, Doktor Nagy, Egresi, Hetesi, Mezókomáromi, Olga királyné, Metelka díjazottja. Fenti fajtákból, mandula alanyon készült, 1 éves, 1 m. magasak kaphatók: darabja 30 fillér. Vigh János kertész, Palics, Radanovác puszta. (5)

Söpjng Endre birtokosnál Székelyhidon kapható: Riparia portalis sima **200,000 drb**, gyökeres **150,000**; Rupestris monticola sima II. oszt., gyökeres I. és II. oszt.; **Delaware** (kizárólag pirosat szállítok), sima és gyökeres, Hogy a Delaware borának minőségéről, melynek hektoliterét a mostani alacsony árak mellett is 60—80 koronáért tudom értékesíteni (adtam el 14 hektoliteres tételekben is), a vevővásárló közönség előre meggyőződést szerezhesen, hajlandó vagyok 1/4 litert 70 fillér és 1/2 litert 1 korona ellenében mintául küldeni. **Hazai** sima és gyökeres. **Érmel-leki bor**, fehér és vörös asztali, továbbá Olasz-és Rajnai rizling, Delaware, Muskotály. Részletes **árjegyzék** ingyen és bérmentve. (6)

Gleditschia mageselete 2-éves 1000 darab ára 6 K, erősebb 10 K. Akác-csemete ugyanazon áron. Riparia portalis gyökeres vessző Ia. 40 K, IIa. 25 K. Resch, Bács 3. (Bácska.) (7)

Sodronykerítés fonógép ára 60 K, bárki azonnal kezelheti minden előgyakorlat nélkül. Leírást és kész fonatokról árlapot küld Resch, Bács 3. (Bácska.) (8)

Hirdetmény. Szabadkézből eladó alólírott kincstári birtokkezelősnél a leánykúti faiskolából (vasútállomás Károlyfalva, via Versecz) több száz Entz rozmarin, Baumann renet, Champagnei renet, Téli borizú alma, Nyári Kálmán, Liégel vajkörte, Nagyhercegnő cseresnye, 4-éves koronás gyümölcsfa-oltvány, valamint több száz diófa és 1150 koronás szederfa darabonként 60 fillér és csomagolási önköltség mellett. A Pálffy állami minta-szőlőtelepről nemes Kadarka, nagy Burgundi és Oportó szőlőből préselt 1908. évi termésű, háromszor fejtett 29 hektoliter schiller bor, vevő hordójában literenként 27 fillérért a jassenovai (via Versecz) vasútállomásra szállítva. Legkisebb mennyiségül 7 hektoliter adatik el. Mintával szolgál a deliblati m. kir. kincstári birtokkezelőség. Deliblat, Temes megye. (9)

Gyümölcsfa oltóvesszők a legfinomabb alma-és körtefajokból darabja 6 fillérért kaphatók Kopernick Józsefnél, Ujbánya. (Bars m.) (10)

A **pest-zimonyi** pálya mentén, Halas határában, „Pirtó“ megállóhely közelében 75 hold földem, Királyhalmon 10 hold szőlőtelepem eladó. Siági Bálint, Hódság. (11)

Zöldoltvány sima fajtisztán kapható Ezer-éves, Erdei, Kövidinka, Olaszrizling, Mustos fehér, Nemes kadarka és Aramon. 1000 darab 80 K. Réthy Sándor szőlőbirtokos, Szarvas. (Békés m.) (12)

POZSGAY KÁROLY, SZEGED immunis homokszőlő-telepéről.	S í m a				
	1000		100		10
	frt	kr.	frt	kr.	kr.
Chasselas piros	3	—	—	60	15
fehér	3	—	—	60	15
piros-fehér vegyesen	3	—	—	60	15
zsidóországi	3	50	—	70	15
d'oré	3	50	—	70	15
Napoleon	—	—	1	20	25
Muskat Lunel	4	—	—	80	20
Front. rouge	5	—	1	—	20
Hamburg black	—	—	1	20	25
Kecskecsesű piros	—	—	1	20	25
fekete	—	—	1	20	25
tarka (Decandol)	—	—	1	20	25
Passatutti	—	—	1	—	20
Zöld-Juhseces (halhólyag)	5	—	1	20	25
Madeleine angevine	4	—	1	—	20
Précoce Malingre	4	—	1	—	20
Török Gohér (Damaskusi)	—	—	1	—	20
Fehér Gohér	—	—	1	—	20
Génuai óriás	—	—	1	20	25
Calabriai	—	—	1	20	25
Olasz-rizling	2	50	—	50	10
Kövidinka	3	—	—	60	15
Oportó	3	—	—	60	15
Nagy-Burgundi	3	—	—	60	15
Piros-Veltelini	3	—	—	60	15

Eladó élőfák. Lucfenyő 150 cm. magas 1 K 20 fillér, 100 cm. magas 80 fillér, 75 cm. magas 60 fill., 50 cm. magas 40 fill. Vékonyhjú diófa: 2 méter magas 50 fillér, 150—190 cm. magas 40 fillér. Tölgyfa: 2 méter magas 1 korona. Faiskola: Gönyő, (Győr m.) Csomagolás önköltségen, vasúthoz, hajóhoz szállítás ingyen. Megrendelhetők: Márffy Ede Budapest, Vár, Országház-utca 2 szám. (2)

Diszkerkedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar díszfenyő-faiskolától. — Tulajdonosa Copony Ede, Körmen. 120 fajta tülevelűfa, lombfa, sorfa, diszceserje kapható. (3)

Eladó lucfenyők. (Picea excelsa) 150—250 centiméter magasságig. Többször átültetve. Biztos megeredés. Ültetésre legalkalmasabb idő április. Darabja 150—250 fillérig. Ugyanott Ageni szilva koronás fák, darabja 80—120 fill. Árjegyzéket másfajú fenyőkről, Thújokról és gyümölcsfákról bérmentve küld Irinyi kertészet, posta Portelek, Szatmár megye. (4)

Eladó őszibarack alanyon készült, aivószemzés, drbja 9 fill., száza 8 korona, úgymint: Amsden, Waterloo, Hartling, Vezlerle, Szögi, Lujza Viktoria, Lord Palmerston, Walesi herceg, Tengeri sas, Vénusz emlője, Korai Sándor, Doktor Nagy, Egresi, Hetesi, Mezőkomáromi, Olga királyné, Metelka díjazottja. Fenti fajtákból, mandula alanyon készült, 1 éves, 1 m. magasak kaphatók: darabja 30 fillér. Vigh János kertész, Palics, Radanovác puszta. (5)

Söpjng Endre birtokosnál Székelyhidon kapható: Riparia portalis síma **200,000 drb**, gyökeres **150,000**; Rupestris monticola síma II. oszt., gyökeres I. és II. oszt.; **Delaware** (kizárólag pirosat szállítok), síma és gyökeres, Hogy a Delaware borának minőségéről, melynek hektoliterét a mostani alacsony árak mellett is 60—80 koronáért tudom értékesíteni (adtam el 14 hektoliteres tételekben is), a vevővásárló közönség előre meggyőződést szerezhessen, hajlandó vagyok 1/4 litert 70 fillér és 1/2 litert 1 korona ellenében mintául küldeni. **Hazai** síma és gyökeres. **Érmel-léki bor**, fehér és vörös asztali, továbbá Olasz- és Rajnai rizling, Delaware, Muskotály. Részletes **árjegyzék** ingyen és bérmentve. (6)

Gleditschia magesemete 2-éves 1000 darab ára 6 K, erősebb 10 K. Akác-csemete ugyanazon áron. Riparia portalis gyökeres vessző Ia. 40 K, IIa. 25 K. Resch, Bács 3. (Bácska.) (7)

Sodronykerítés fonógép ára 60 K, bárki azonnal kezelheti minden előgyakorlat nélkül. Leírást és kész fonatokról árlapot küld Resch, Bács 3. (Bácska.) (8)

Hirdetmény. Szabadkézből eladó alólírott kincstári birtokkezelőségénél a leánykúti faiskolából (vasútállomás Károlyfalva. via Versecz) több száz Entz rozmarin, Baumann renet, Champagnei renet, Téli borizú alma, Nyári Kálmán, Liégel vajkörte, Nagyhercegnő cseresznye, 4-éves koronás gyümölcsfa-oltvány, valamint több száz diófa és 1150 koronás szederfa darabonként 60 fillér és csomagolási önköltség mellett. A Pálffy állami minta-szőlőtelepről nemes Kadarka, nagy Burgundi és Oportó szőlőből préselt 1908. évi termésű, háromszor fejtett 29 hektoliter schiller bor, vevő hordójában literenként 27 fillérért a jassenovai (via Versecz) vasútállomásra szállítva. Legkisebb mennyiségül 7 hektoliter adatik el. Mintával szolgál a deliblati m. kir. kincstári birtokkezelőség. Deliblat, Temes megye. (9)

Gyümölcsfa oltóvesszők a legfinomabb alma-és körtefajokból darabja 6 fillérért kaphatók Kopernick Józsefnél, Ujbánya. (Bars m.) (10)

A **pest-zimonyi** pálya mentén, Halas határában, „Pirtó” megállóhely közelében 75 hold földem, Királyhalmon 10 hold szőlőtelepem eladó. Siági Bálint, Hódság. (11)

Zöldoltvány síma fajtisztán kapható Ezer-éves, Erdei, Kövidinka, Olaszrizling, Mustos fehér, Nemes kadarka és Aramon. 1000 darab 80 K. Réthy Sándor szőlőbirtokos, Szarvas. (Békés m.) (12)

Eladunk saját termésünkől teljesen fajtiszta rendkívül erős, zamatos fehér bort termő Piros Delaware szőlővesszőt. Sima ezre 45 K, száza 5 K, Gyökeres ezre 150 K, száza 18 K, 10 drb 2 K. Ez az egyedüli korán érő direkttermő fajta, mely immár 20 év óta folytatott kísérletezések tanúsága szerint a filloxerával szemben teljesen ellentállónak bizonyult. Szállítunk azonkívül gyökeres fásoltványt — közte nagyobb mennyiségű Csabagyöngyét is —, továbbá Riparia portalis sima és gyökeres vesszőt. Árjegyzékkel készségesen szolgálunk. Rendes és Komlós, szőlőoltvány- és vesszőtermelők. Székelyhid. (Bihar vármegye.) (13)

Eladó csemege-, valamint borszőlő-vesszők. **Tamásy Dániel és Társa**, ezelőtt Lévai Simon nyug. v. tanácsnok (radonováci) immunis homoki minta-szőlőtelepéről következő fajtiszta, peronoszpórától, valamint jégtől mentes, 65—70 cm. hosszú őszi szedésű sima vesszők adatnak el: Ezeréves Magyarország Emléke 30 frt; Royal Vine-Yard 12 frt; Kossuth Lajos 15 frt; Musk. Hamburg black, Malaga blanc 7 frt; Musk. Chass. blanc (Passatutti), Chass. rouge croquant 5 frt; Chass. blanc 3 forint ezrenként. M. Frontignan rouge, Bucherau, Princesse black, Chass. Coulard gros., Musk. Nantes. Musk. Eugen, Musk. raisin de Calabre, Chass. magnifique de Nikita, Chass. rouge royal 1 frt százanként. Borfajták: Veltelini piros 3.50, Szerémi zöld, Nagyburgundi, Olaszrizling 5 frt ezre. Csomagolásért, valamint helyben a szállítást külön díjat nem számítunk fel. Posta, táviró és vasútállomás: **Szabadka** (Bács vm.) (14)

Szász János gyümölcsfaiskolájában eladó Nagybánya (Szatmár m.) tavasszal 160 000 drb. 2—4-éves, nagyobbrészt alma- és körtefa-oltvány. Továbbá oltott besztercei és másfajta szilva, cseresznye-, barack- és diófa; drbja azok erőssége szerint 40—80 fill. Nagymennyiségű almavadcsemete. 40.000 drb sima Riparia portalis I. oszt. ezre 16 K. Tessék árjegyzéket kérni. (15)

Faiskolakezelők figyelmébe! Új, vértetűmentes faiskolám eladó termékei a következők: **Gyümölcsvadcsemeték** 1—2 éves, minden nemben, ezre 20 K, átültetett 20%-kal drágább, készletem 50.000 darab. ezekből oltásra is használhatók. Postán is szállítom. **Gyümölcsfák**, hiteles fajták, nagyban tenyésztésre á 40—50 fillér. Francia **őszi barack** á 30—50 fillér, **Málnák** száza 5 K. **Akác** sorsfák száza 30 K., gyengébbek 180—200 cm. magas, száza 20 K, iskolázásra ezre 10 K., gyengébbek 5 K. **Élősövénynek** „Maclura“ ezre 16 K, Gleditschia ezre 8 K, másodrendű 5 K. 50.000 vételnél 10% engedmény. **Csomagolás** díjmentes. Idei cserepes **rózsák** á 80—1 K, száza 90 K. Viszonteladók kerestetnek. Novothny Miklós faiskolája Rákóczi falva, Szolnok mellett. (16)

Hidegen folyó oltóviasz dobozonként 1—2 korona: Varga Sándornál, Turkeve. (17)

Eladó húszezer gyökeres Ezerjő szőlővessző, ezre 40 K. Ablonczy László ref. lelkész, Téglás, Hajdú megye. (18)

Szőlőkarót, erős kitünő minőségűt, tölgy-, akác és fenyőfákból készítve, tetszés szerinti méreteken, bármily nagy mennyiségben szállít jutányos áron, továbbá eladó 230.200 drb 1—2-éves hazai gyökeres szőlővessző. Zima Ferenc Békés. (19)

Füzesgyarmat község (Békés m.) faiskolájában 1000 drb 4-éves különböző alma- és körteoltványok eladók, darabja 40 fillér. (20)

Bérbe adó 7000 □-öl terület, kevés szőlő, gyümölcsfák, gyógynövények és üres föld, kisebb vagy nagyobb lakással, esetleg külön is. Nagytétény, Óhegyen. Faluból villamos Budapestre. Mokry Julia Budapest, Bokréta-utca 30. (21)

Kertészség 5000 lakosú, magyarországi délnyugati városban betegség miatt kedvező feltételek mellett eladó. A kertészség egyedül áll, jól jövedelmez. Szíves ajánlatokat kér Bzik Mátyás kertész, Csáktornya. (22)

Bognárfa- és szőlőkaró eladás. Mintegy 30 waggon igen szép növésű akác tönk különböző hosszúságban és vastagságban, melyek bármely gazdasági célokra u. m. kocsi szerszámfákra, kerítési oszlopokra igen alkalmasak, továbbá egy negyedmillió hasított és gömbölyű érett akácból termelt 1.6.0, 1.75 és 2.00 méter hosszú, kész szőlőkaró eladó, Löwy Károly birtokosnál, Pilinyben, pósta és vasútállomás, Szécsény. (23)

Amerikai szőlővessző- és oltvány eladás. Nagyobb mennyiségű kiérett I. és II. oszt. fajtiszta Portalis és Monticola sima és gyökeres alanyvesszők, valamint 24 ezer drb. kifogástalan fásoltvány Portalis és Monticola alanyokon, Ezerjő Mézes és Rizling fajtákban normális árak mellett adatnak el Löwy Károly birtokosnál Pilinyben, pósta- és vasútállomás: Szécsény. (24)

Szép sikulai almát vasútra szállítva kgrkint 40 fill.-ért elad Török Elemér, Huszton. (25)

Szőlőoltvány. Régi szőlők hiányainak pótlására 2-éves gyökeres száza 20 K, Gyökeres fásoltvány ezre 180 K, Gyökeres fásoltvány szépséghibával ezre 90 K, Gyökeres zöldoltvány ezre 160 K, Sima zöldoltvány ezre 90 K, Gyökeres Riparia portalis vastag ezre 32 K, Gyökeres 2-éves portalis vastag ezre 40 K, Sima Riparia portalis vastag ezre 18 K, Sima Riparia portalis vékony ezre 8 K, Gyökeres hazai nemes vessző ezre 30 K, Sima hazai nemes vessző ezre 10 K, 40 legjobb fajtában, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem és pénzt visszaadom. Árjegyzék ingyen. Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. Hegyi borok eladása. Borarak: Gyöngyösi siller hl. 32 K, Visontai siller hl. 36 K, Gyöngyösi fehér asztali hl. 34 K, Gyöngyösi fehér pecsenye hl. 38 K, Visontai rizling hl. 44 K, Visontai muskotály hl. 70 K, Visontai vörös bikavér hl. 70 K. Székely I. József Gyöngyös, Szent Urbán-templom. (26)

Oltógalyakat szállít 40 almafajból, természetben lévő szavatolt fajazonosságú fákról február hóban szedve, 20 darab rendelésénél darabját 6 fillérrel, 20 darabon felüli rendelés esetén darabját 5 fillérrel Komonkai Korponay Kornél gyümölcsgazdasága. Feketefalu, u. p. Nagybánya. (27)

Méz, 10 mm. világos és barna pergetett eladó. Benkovich János tanítónál, Deklezsín, n. p. Belatincez. (28)

Szőlőoltványok és vesszők mérsékelt árakban. Saját termésű fehér bor 18 kr.-ért, kitűnő Rizling bor 24 kr.-ért literje kapható Herédy Joákim bortermelőnél, Gyöngyös. (29)

„**Korai** főzelék- és zöltségfélék termelése, c. könyv kertésztanulóknak különösen ajánlva. 1 korona beküldése mellett bérmentve kapható Limbacher Károlynál, Lőcsén. (30)

Eladó szőlőkaró, 80,000 darab, 5 sukos hasított akácfa, vasutra feladva ezre 26 forint. Domián Árpád jegyző, Alsódabas. (31)

Lucfenyő, Picea excelsa, fürtös fenyő olesón kapható az első magyar díszfenyő-iskolában. 120 fajta díszfenyőről stb. szülő képes árjegyzék ingyen. Copony Ede, Körmend. (32)

Vadrózsafa, válogatott gyökeres, kitűnő minőségű I. oszt. 140—260 cm. magas száza 9 korona. Nemes rózsák, magas törzsön száza 120 korona, bokorrózsa száza 56 korona. Dughagyma valódi makói kilója 1 korona. Zima Ferenc kertész, Békés. (33)

Vadrózsafa, jól beérett, szép egyenes, egészséges, jó gyökézzel, 140—250 cm. magas, 100 darab 6 K 80 fillér, 1000 darab 64 K. 100—140 cm. magas 100 darab 4 K 60 fillér, 1000 darab 45 korona. Özv. Tóth Jánosné mű- és keresk. kertészete, Eger. (34)

Eladó Riparia portalis, 3-éves gyökeres, pótlásokra, sima Portális, Rupestris, Solonis fajtisztán. Cím: Buday Gyula, ügyvéd. Debreczen. (35)

Tenyésztojás! Közvetlen Angliából, William Cook világhírű telepéről importált, remek mély alakú, szintiszta világos- és sötét-sárga, valamint hófehér Orpington-törzsek után a válogatott, friss és csiraképes elsőrangú tenyésztójás darabja 1 K; kizárólag a legjobb díjazott tojók után 1 K 50 fillér. Az előjegyzés sorrendjében rázás és fagymentesen szállítja Ternyey Árpád, minden kiállításon kitüntetett hírneves Orpington-mintatelepe Aradon, Demeter-utca 92. Termékenységet 80% garancia! Kifogástalan kiszolgálás! (36)

Eladó fajtisztán 30,000 darab sima zöldoltvány; 10,000 darab kétéves gyökeres zöldoltvány (pótlásra ajánlatos.) Borfajok ezrenként 80, illetve 160 korona; csemegefajok 100, illetve 200 korona. Csomagolást önköltségen számítom. Ugyanitt kaphatók fajtiszta, sima európai vesszők ezrenként 4—6 koronaért, csomagolva vasúthoz szállítva. Bővebbet: Buding Miklós dr. Csáková, Temes megye. (37)

Vadrózsa, válogatott kitűnő minőségű, I. oszt. 140—260 cm. magas, száza 9 korona, ezre 80 kor. Zima Ferencnél, Békés. (38)

Gyönyörű egészséges I.-ső rendű sima vesszőket szállítok piszkei hegyi mintaszőlőtelepéről a következő fajtákban: Chass. rouge, Sauvignon, Semillon, Zöldecsillváni, ezrenként 7 koronaért. Ezerjő. Sárfehér, Pirosdinka, Kövidinka, Olaszrizling, Vegyes csemege, Merlot, Carbenet ezrenként 6 koronaért. Muscat Ottonel ezrenként 15 koronaért. Vászón-csomagolásért és hajó- vagy vasúthoz szállításért ezrenként egy koronát számítok. Megrendelések Piszkére vagy Budapest, IV., Semmelweis-utca 12. sz. alá Kuruc Károly címére intézendők. (39)

Földes község faiskolájában eladó több ezer fajtiszta I. oszt. Riparia portalis sima vessző, ezre 9 korona, több száz 3—5 éves szép törzsszel, dús gyökézzel bíró akácfa száza 10, 12, 14 korona. Nagy István faiskolakezelő. Földes. (Hajdú megye.) (40)

Pergetett méz 5 kiló fehér 8 K, sárga 7 K bérmentve. Török József méhtelepéről, Ócsöd. (41)

Kolozsvárról legjobb, legolcsóbb nemesített rózsafák erős koronával gyümölcsfák, kerti és délszaki növények: Chrysanthemumok, Dahlia, Canna, Szegfű **ujdonságok Griger-féle** magyar pelargonía **szenzációs** ujdonságai, melyek 3 állami arany, 4 állami ezüst azonkívül tiszteletdíjat nyertek. **Üzletben** nagyon izléses kötészeti munkák, csokrok, koszorúk stb. gyorsan, jutányosan szállítok. Tisztelt megrendelőim sziveskedjenek képes főárjegyzéket kérni **Schultz kertészet** Kolozsvárt, (42)

Gerde község faiskolájából — helyszüke miatt — eladók mintegy 4—500 drb 50—130 cm, magas 3-éves vadgesztenye csemete. A nagyobbaknak száza csomagolással és vasutra szállítással 20 K, a kisebbeké 12 K. Esetleg diszcserjék, rózsák s egyéb évelő virágokért be is cseréli. Szentkirályi Ede faiskola felügyelő Gerde. (43)

Eladó kiállításon első díjat nyert szülőktől Orpington tyuktojás drbja 40 fillér, 10 drb. rendelésnél portómentesen. Kontor Jánosné fajbaromfi telepe Sajószpéter. (44)

Eladó mintegy 30.000 drb szép Riparia portalis sima vessző, ezre 16 K. Gazdasági népiskola Hajdunádudvar. (45)

Eladó 30.000 drb. sorfának való egyenes akácfa, 4-éves száza 10 frt, 5-éves száza 15 frt, vaggonszámra is kapható. Egy métermázsa Thuja compacta, orientalis, pyramidalis mag tisztítva különként 3 frt. Krebs Zoltán, városi kertész, Szarvas. (46)

Eladó, szemzéssel oltott Besztercei szilva-oltvány, vígnövésű, dúsgyökerű, 120—150 cm. magas, egyenes törzsszel és koronával bíró. I. oszt. 60 kor., II. osztályú 40 kor., gyökérnemes I. osztályú 40 kor., II. osztályú 30 kor., továbbá alma, körte I. oszt. 60 kor., II. oszt. 40 kor., kapható Szász Lajos faiskolájában, Nagybánya, Szatmár megye. (47)

Eladó. Cseresnyemagcsemete 2 éves 1000 db I. oszt. 12 K. Almamagcsemete 2 éves I. oszt. 1000 db 12 K. Schillerwein Sándor, Tahy-tóthfal. Pest m. (48)

Asztali borok kiváló minőségben és olcsó árban kaphatók Buding Ede szőlőbirtokosnál Nagyöszön. Borárjegyzék ingyen. Szőlővessző sima fajtisza: Rizling, Mézes, Oporto, Bouchet, Merlot, piros Chasselas, Mustos, Kroacza, Tramini ezre 4 K, Passatutti, Muscat Ottonel, Ezeréves Emlék ezre 10 K. (49)

Eladó fajtisza ezüstprémnyúlak Scherk Gyulánál Bácsalmás. 8 hónapos 3 K, 10 hónapos 4 K. 3 darabnál kevesebb nem adatik. Csomagolás 3 darab után 1 K. (50)

A szárazság folytán hiányossá vált ültetések pótlására ajánlom 2-éves iskola- és porbujtásvesszeimet alanti fajtákból: Passatutti ezre 46 K, Piros és fehér Chasselas 40 K, Vegyes csemege 40 K, Kövidinka, Oportó, Erdei 36 K. Sima vesszőkből Passatutti ezre 12 K, Muscat Ottonel 20 K, Olasz rizling, Kövidinka 10 K. Élősövénynek való Gleditschia erősség szerint 5—10—15 K ezrenként. Nagyobb gyümölcsösök alakításához való kitűnő alma- és szilvafajták névsorát és árát készséggel közlöm. Cím: Ungváry Sándor szőlőtelepe, Nagykőrös. (51)

Eladó vadgesztenyefák, 6—8 évesek, száza 80 K. Megrendelések Ujnépi uradalom, u. p. Nagykanizsa, intézendők. (52)

Kitűnő asztali bor 32 fillér, félpecsenye 36—38 fillér, rizling 40 fill., pecsenyebor 50 fill., aszú 70—80 fillér. Többször kitüntetve. Kollár Vilmos pincésze, Czepléd. (53)

Eladó 1500 drb 3—4 éves szép erőteljes növésű 1½ m. magas törzsű Aranyparmén alma-oltvány, drb.-ja 60 fill. 2—3—4 éves körte-, barack-, szilva-, cseresnye-, meggy-oltványok, erősség szerint 50—60 fill. A faiskola talaja kötött agyag. Megrendelések a gazdasági ismétlő iskola vezetőségéhez, Szolnok, intézendők. (54)

Eladó szőlőoltvány és élősövény. Vityé Miklós Ócsanádi szőlőbirtokosnál eladásra kerül minden legkiválóbb borfajtából gyökeres fásoltvány 90—300 K ezre. Exquisit, csak lugasnak válogatott 20 db gyökeres-oltvány 10 K árban, sima zöldoltvány ezre 100 K, gyökeres amerikai 20—40 K. Gleditschia élősövény 2—3—4-évesek 8—16 K. Kivánatra árjegyzék ingyen küldetik. (55)

Eladó nagyobb mennyiségű Riparia portalis szőlővessző. Sima I. osztály 15 K, II. osztály 5 K ezre. Gyökeres 26 K ezre. Sima és 1—2 éves gyökeres Portalis, Rupestris és Solonis is kapható. Sima és gyökeres **zöldoltvány** és **fásoltvány jutányosan** kapható. Megrendeléseket ¼ előleg kapcsán kér Saguly Dániel, Nagymaros, Hont vármegye. (56)

Maclura-csemetéket, 1—2-évest, megvételre keres és ajánlatokat kér Kelemen Henrik kertész, Zalaegerszeg, Baross-liget. (57)

Ripariát 55 cm. hosszúságban ezrenként 18 K tizezer darabonként 160 koronáért; 40—50 cm. hosszú, I. oszt. gyökerest ezrenként 32 koronáért, kétévest 45 kor., 30—40 cm. hosszút 30 kor., kétévest 40 koronáért csomagolva ad, csemeték, gazdasági gyümölcs- és díszfákról, sima és gyökeres hazai vessző és vetőágyakról szóló árjegyzékét megküldi: Gazdasági népiskola, Derecske. (58)

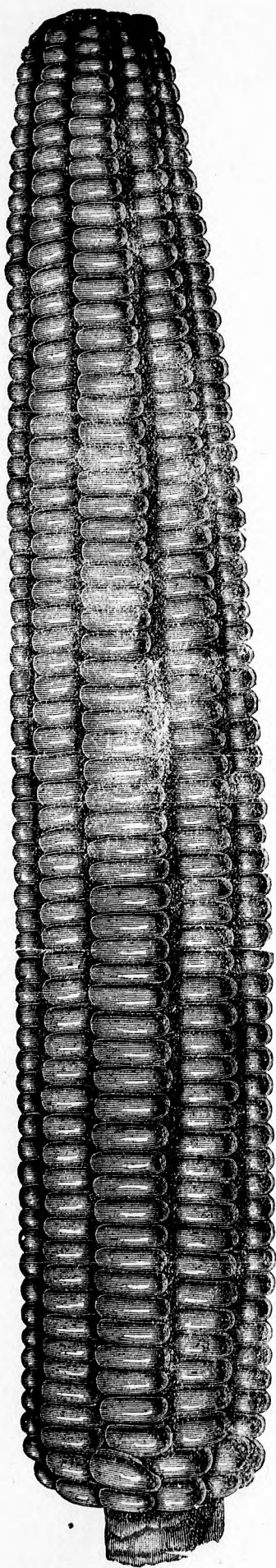
Betöltendő állások és ajánlközások.

Kertészsegéd állást keres uraságnál vagy államnál, ki a kertészet, gyümölcsészet és faiskola kezelést érti. Szíves választ kér Darázs István, Kiskúnhalas. (59)

Gödöllőn végzett okl. méhészkertész, 32 éves, nős, jó bizonyítványokkal azonnali belépésre állást keres. Faiskola kezelését is elvállalja. Ajánlatot fizetés megjelölésével kér. Kölcse. Szakaly Lajos. (60)

Kertész, 31 éves, nőtlen, megfelelő kertész-állást keres uradalomnál az alföldön, községben, Pest vagy Szolnok megyében, a kertészet összes ágait teljesen érti. Szíves megkereséseket kér: Vagyora Ferenc Szerencs. (61)

Vincellériskolát végzett 27 éves fiatal ember állást keres. Cím: Zima Sándor, Békés III. 327. (62)

MAUTHNER ÖDÖN

CS. ÉS KIR. ÜDVARI MAGKERESKEDÉSE

BUDAPESTEN

FÜZLET:

FIÓKÜZLET:

ROTTENBILLER-UTCA 33.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 4.

Az 1909-ik évre szóló 226 oldalt és mintegy
600 ábrát tartalmazó nagy árjegyzékét
kivánatra díjtalanul és bérmentesen megküldi.

Az itt látható kukoricacső a legkorábban érő pennsylvániai kukorica kisebbített ábrája. Természetben 28 centiméter hosszú csövei teremnek. Azért lett kisebbítve, mert természetben hosszabb mint e papírlap, tehát nem fért volna rá — A pennsylvániai kukorica nem új, de oly kitűnő, hogy kötelességemnek tartom minél nagyobb elterjedését előmozdítani. Ezen okból díjtalanul küldök belőle egy 100 grammos adagot, aki a cégemhez küldendő magmegrendelésében a „Gyümölcskertész”-re hivatkozik.